

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EŞCİNSELLİĞE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Ruken EFE

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Rukiye TÜRK

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

KARS 2019

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EŞCİNSELLİĞE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ**

Ruken EFE

Hemşirelik Anabilim Dalı

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Rukiye TÜRK

2019-KARS

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde **Ruken EFE** tarafından hazırlanmış olan '**Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi**' adlı bu çalışma yapılan tez savunması sonucunda jüri üyeleri tarafından Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği uyarınca değerlendirilerek oy birliği ile kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 10.06.2019

Adı Soyadı:

Başkan: Prof. Dr. Yeliz AKKUŞ

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Rukiye TÜRK

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Yalçın KANBAY

İmza

.....

.....

.....

Bu tezin kabulü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ..... tarih ve ..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR

Eşcinsellik, aynı cinsiyetten olan bireyler arasında kurulmuş, bedensel ya da duygusal bağlılık yaşadıkları ilişki olarak tanımlanabilir. Bireylerin toplum normlarından farklı bir cinsel yönelime sahip olmaları çoğu zaman bu kişilerin ayrımcılığa maruz kalmasına, kişilerarası ilişkilerinde ve sosyal hayatlarında olumsuz tutumlarla karşılaşmalarına neden olabilmektedir. Eşcinselliğe yönelik tutumları değiştirmek amacıyla pek çok çalışma yapılmasına karşın, hala eşcinsellere ilişkin yanlış inanışlar ve olumsuz bakış açısı sürmektedir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin eşcinselliğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Saygıdeğer hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Rukiye Türk, tez danışmanım olarak değerli bilgi, görüş ve önerileriyle çalışmanın planlaması, uygulanması ve yürütülmesinde yol gösterici olmuştur.

Sayın Prof. Dr. Gülnaz Gülmez Karatay örneklem grubunun ve anket formu oluşturulması aşamasında, yardımlarını esirgemeyerek çalışmamda katkıda bulunmuşlardır.

Sayın Doç. Dr. Nihal Bostancı Daştan anket formunun oluşturulması aşamasında görüş ve önerileri ile çalışmaya destek sağlamıştır.

Sayın Prof. Dr. Yeliz Akkuş tez çalışmam süresince manevi desteğini esirgememiştir.

Kafkas Üniversitesi tüm Fakülte ve Yüksekokullarında çalışan Öğretim üyeleri yardım ve desteklerini esirgemeyerek çalışmamda büyük katkı sağlamışlardır. Araştırmaya katılan değerli öğrenciler çalışmamın başarılı bir şekilde uygulanmasına katkı sağlamış, sabır göstermiş ve amacıma ulaşmamda büyük etkileri olmuştur.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR.....	II
TABLolar LİSTESİ.....	V
KISALTMALAR	VI
ÖZET.....	VII
ABSTRACT.....	VIII
1.GİRİŞ	1
1.1.Problemin Tanımı.....	1
1.2.Araştırmanın Amacı	3
2.GENEL BİLGİLER	4
2.1. Cinsellik.....	4
2.2. Cinsel Yönelim Farklılıkları.....	4
2.3.Eşcinselliğin Tanımı.....	5
2.4.Eşcinselliğin Tarihsel Gelişimi.....	6
2.5. Eşcinselliğin Etiolojisi ile İlgili Yaklaşım Teorileri.....	8
2.5.1.Gelişmemişlik (Immaturity) Teorisi.....	8
2.5.2. Patoloji Teorisi	9
2.5.3. Normallik Teorisi	11
2.6. Eşcinsel Kimlik Oluşum Modelleri.....	11
2.7. Eşcinsel Bireylerin Yaşadığı Sorunlar	14
2.8. Eşcinsel Bireylere Yönelik Tutum ve Davranışlar	15
2.9.Sağlık Personellerinin Eşcinsellere İlişkin Görüşleri ve Tutumları	17
3. MATERYAL VE METOD	20
3.1. Araştırmanın Şekli.....	20
3.2.Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri.....	20
3.3Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	20

3.4.Araştırmanın Değişkenleri	24
3.5. Ön Uygulama	24
3.6.Verilerin Toplanması.....	25
3.6.1. Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması	25
3.6.1.1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin ve Eşcinselliğe İlişkin Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Soru Formu.....	25
3.6.1.2. Eşcinsellik Tutum Ölçeği	26
3.6.2. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması	27
3.7. Verilerin Değerlendirilmesi.....	27
3.8. Araştırmanın Etik İlkeleri.....	27
3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları	28
4. BULGULAR	29
4.1.Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	29
4.2. Öğrencilerin Eşcinselliğe İlişkin Bilgi ve Görüşlerine Yönelik ve Eşcinsellik Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısına İlişkin Bulgular.....	33
4.3. Sosyodemografik Özelliklerine ve Eşcinsellik Bilgi ve Görüşlerine Göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	35
5.TARTIŞMA VE SONUÇ	46
KAYNAKLAR	55
EKLER.....	62
ÖZ GEÇMİŞ	76

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3. 1. Kafkas Üniversitesinin Fakülte/Yükseköğretim Kurumları'ndan Örneklemeye Alınan Öğrenci Sayıları.....	21
Tablo 4.1.1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı.....	28
Tablo 4.2.1. Öğrencilerin Eşcinselliğe İlişkin Bilgi ve Görüşlerinin Dağılımı.....	32
Tablo 4.2.2. Eşcinsellik Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı.....	33
Tablo 4.3.1. Öğrencilerin Sosyo Demografik Özelliklerine Göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	34
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Eşcinselliğe Yönelik Bilgi ve Görüşlerine Göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	39

KISALTMALAR

ANOVA: Tek Yönlü Varyans Analizi

APA: Amerikan Psikiyatri Birliği

CAH: Congenital Adrenal Hyperplasia

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

DSM: Ruhsal Bozuklukların Tanısal Ve İstatistiksel El Kitabı

ETÖ: Eşcinsellik Tutum Ölçeği

PDR: Psikolojik Danışmanlık Rehberlik

TDK: Türk Dil Kurumu

TPD: Türkiye Psikiyatri Derneği

ÖZET

Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi

Araştırma, Kafkas Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Kafkas Üniversitesi fakülte ve yüksekokullarında öğrenim gören toplam 3048 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak, soru formu ve Eşcinsellik Tutum Ölçeği (ETÖ) kullanılmıştır. Soru formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine; ikinci bölümde ise öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumlarını etkileyebileceği düşünülen faktörlere yönelik sorular yer almaktadır. Soru formu ve ETÖ 04.12.2017-16.03.2018 tarihleri arasında uygulanmıştır. Elde edilen veriler; ortalama, standart sapma, yüzdelik ve sayılar, t-testi (independent samples t-testi) ve Oneway Anova testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin eşcinsellik tutum ölçeği puan ortalamasının ($2,85 \pm 0,33$) olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa Katsayısı "0,80" olarak bulunmuştur. Araştırmada, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere, sınıf düzeyi yüksek olan öğrencilerin düşük olan öğrencilere göre, eşcinselliğe ilişkin tutumlarının daha olumlu ve aralarındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Eşcinsel olduğu düşünülen yada bilinen bir tanıdığı olmayan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumu tanıdığı olan öğrencilere göre daha olumsuz ve aralarındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Eşcinsellerin kendi kimliklerini saklama nedenin toplum baskısı olduğunu belirten öğrencilerin belirtmeyen öğrencilere göre tutumlarının daha olumsuz olduğu ve aralarındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Sonuç olarak, bu çalışmada, öğrencilerin sınıf düzeyinin artması, eşcinsel bir tanıdığı olması gibi durumların eşcinselliğe ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Bu nedenle de sağlık personelleri tarafından üniversite öğrencilerine eşcinselliğe ilişkin eğitimler verilmeli ve üniversitelerin ders müfredatlarına cinsel sağlık dersi entegre edilmelidir. Böylece öğrencilerin eşcinsellere yönelik tutumlarının olumlu yönde değişeceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Cinsel kimlik, eşcinsellik, eşcinselliğe karşı tutum, üniversite öğrencisi, gey ve lezbiyen

ABSTRACT

Determination of the Opinions on Homosexuality of University Students

Research was conducted as descriptive with the aim of determining the opinions on homosexuality of the students, who have been studying in Kafkas University. Sample of the research was composed of total 3048 students, who have been studying in the faculties and vocational schools of Kafkas University. Question form and Homosexuality Attitude Scale (HAS) were used as data collection tool. The question form consists of two chapters. In the first chapter, the questions relevant to socio-demographic characteristics of the students were given, and the factors that is thought to affect the attitude towards homosexuality of the students are asked in the second chapter. Question form and HAS were applied between 04.12.2017-16.03.2018. Data obtained were analysed by using average, standard deviation, percentage and numbers, independent samples t-test and One-way Anova tests. As a result of the research, score average of homosexuality attitude scale of the students was determined ($2,85 \pm 0,33$). Cronbach Alpha Coefficient of the scale was found "0,80". The attitude towards homosexuality of the male students was more positive compared to that of female students, and more positive attitude was taken against homosexuality by the students at lower grades compared to the students at upper grades and significant difference was found between them ($p < 0,05$). The attitude towards homosexuality of the students who are thought as homosexual or have no such familiar was found more negative compared to the students who know such person and statistically significant difference was found between them ($p < 0,05$). The attitude of the students thinking that reason of concealing their identity of homosexuals is emanated from social pressure was determined more negative compared to the students who oppose to this thought and the difference between them was significant ($p < 0,05$). In conclusion, it is seen in this study that the situations such as increasing grade level, presence of a homosexual familiar of the students affect positively their attitude towards homosexuality. Therefore, training on homosexuality should be given to university students by health personnel and sexual health course should be integrated to curriculum of universities. It is considered that attitude on homosexuality of the students can change in positive direction in this manner.

Keywords: Sexual identity, homosexuality, attitude towards homosexuality, university student, gay and lesbian

1.GİRİŞ

1.1.Problemin Tanımı

Cinsellik doğumdan önce başlayarak hayat boyunca devam eden insanların değerleri, inanışları, kişilikleri, duyguları, sevdiği ve sevmediği şeyler, tutum ve davranışları, fiziksel görünüşleri ve içinde yaşadıkları topluma göre şekillenen bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Bozdemir ve Özcan 2011). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre cinsellik düşünceler, fanteziler, arzular, inançlar, tutumlar, değerler, davranışlar, uygulamalar, roller ve ilişkilerde yaşanır ve ifade edilir. Cinsellik bu boyutların hepsini içerebilse de, hepsi her zaman tecrübe edilmez veya ifade edilmez. Cinsellik biyolojik, psikolojik, sosyal, ekonomik, politik, kültürel, yasal, tarihi, dini ve manevi faktörlerin etkileşimini de içermektedir (WHO 2006).

Cinsel yönelim bireyin, belli bir cinsiyetteki bireye karşı süregelen duygusal ve cinsel çekim olarak tanımlanabilir (Güner ve ark. 2010). Cinsel yönelim şekilleri ise, heteroseksüellik, biseksüellik, aseksüellik ve eşcinselliktir. Heteroseksüellik, cinsel yönelimi karşı cinsiyetteki bireye karşı olan kişidir. Biseksüellik, cinsel yönelimi her iki cinsiyetteki kişilere karşı olan bireydir (Güney ve ark. 2004). Aseksüellik, romantik veya cinsel çekim eksikliği olarak tanımlanmaktadır (Yeşilbursa ve ark. 2010). Eşcinsellik ise, kişinin cinsel, duygusal ilgi ve isteğinin kendisiyle aynı cinsten kişilere dönük olması (www.cised.org.tr/sayfa490.html, Erişim Tarihi: 26.04.2019) ya da aynı cinsiyetten bireyler arasında kurulan, duygusal ya da bedensel bağlılık anlamına gelmektedir (Uğurlu 1999). Erkek eşcinsel için gey, kadın eşcinsel için lezbiyen ifadesi kullanılmaktadır (www.kaosgldernegi.org/resim/kutuphane/dl/lgbt_haklari_insan_haklaridir_saglik.pdf, Erişim Tarihi: 26.04.2019).

Eşcinselliğin tarihi eskiye dayanmaktadır. İlk olarak eşcinsellik sözcüğü 1869'da hukuk bilgini Karl Miara Kertenby tarafından geliştirilmiştir (Bayar 2016). Türkiye'de ise eşcinsellik kavramı 1980'li yıllardan itibaren toplumda dikkat çekmeye başlamıştır (Duyan ve Gelbal 2004).

Eşcinsellik, 1930 yılında Amerikan Nöroloji Derneği tarafınca önerilen bağımsız bir bölümde Psikopatik kişilik kategorisinde yer almıştır. Amerikan Psikiyatri Birliğinin 1935 ile 1940'lı yılların sonlarına kadar yaptığı üç farklı sınıflandırmasında, 1952'de DSM-I (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) ve 1968'de DSM-II'de, ruh hastalıkları sınıflandırmasında eşcinselliğe yer verilmiştir (American Psychiatric Association). Ancak 1973'ten beri Amerika Psikiyatri Birliği (World Health Organization 1993), 1993'de Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization, 1993) 2001'den beri Çin Psikiyatri Birliği (UNAIDS 2002) ve 2010 yılından bu yana Türkiye tarafından eşcinselliğin, hastalık değil bir cinsel yönelim farklılığı olduğu kabul edilmiştir (Yeşilbursa ve ark. 2010). Buna rağmen toplumun her kesiminde eş cinselliğin psikiyatrik bir bozukluk, sapkınlık, hastalık veya dejenere bir davranış olduğuna dair çeşitli inanışlara bağlı olumsuz tutum ve yargılara rastlanmaktadır (Akhan ve Barlas 2014).

İnsanlık tarihi boyunca pek çok medeniyet eşcinsel ilişkileri daha az, heteroseksüel ilişkileri daha fazla kabul etmiştir (Uğurlu 1999). Eşcinsellik günümüzde, alternatif bir yaşam tarzı olarak görülmesine ve insanların eşcinselliği olumlu algılamasının dereceli olarak artmasına rağmen, eşcinsellere karşı olumsuz algılamalar; örneğin negatif tutum, heterosexism, ve homofobi yaygın olarak bulunmaktadır (Şah 2010). Homofobi, eşcinsel bireylerden korkma veya ürkme anlamına gelmektedir. Birçok insan eşcinselliği kabul edilebilir diye düşünürken bazıları çevresinde eşcinsel birey olduğunu bildiklerinde korktuklarını ifade etmektedirler (Hansen 1982; Akt:Şah 2009). Önyargı ve ayrımcılığın hedefinde yer alan eşcinsel bireyler dışlanma, damgalanma, cinsel yönelimlerini açıklayamama, sözel ve fiziksel olarak saldırıya maruz kalma gibi birçok psikolojik ve sosyal sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır (Yeşiltepe 2015, Polimeni ve ark. 2000).

Cinsiyetçilik, geleneksellik ve tutuculuk gibi birçok etkenin eşcinselliğe yönelik tutumları etkilediği belirtilmektedir. Eşcinsel geylere yönelik kullanılan genel ifadeler "feminen, kibar, dar giyinen" şeklindedir. Cinsiyet şeması kuramına

göre cinsiyet rolü, benlik kavramı ve cinsiyet rolü inançları eşcinselliğe yönelik tutumlarla ilişkiliyken çok faktörlü cinsel kimlik kuramı sadece cinsiyet rolü inancının bu tutumlarla ilişkili olduğunu ileri sürmektedir (Whitley 2001).

Eşcinselliğe ilişkin olumsuz tutum ve davranışların oluşmasında HIV/AIDS'in yayılımı önemli bir etken olmuştur. Özellikle 1980'li yıllarda yayılımın ilk on yılında HIV/AIDS'e eşcinsel erkeklerin yakalanması ön plana çıkmıştır. Bu nedenle de heteroseksüel bireyler hastalığı yalnızca eşcinsellikle bağdaştırmış ve kendilerini hastalıktan uzak hissetmişlerdir. Bu durum ise eşcinselliğe yönelik olumsuz tutum ve düşüncelerin artması kaçınılmaz hale getirmiş ve eşcinseller toplum tarafından dışlanmıştır (Sakallı 2002).

Bazı eşcinseller aileleri tarafından toplumsal baskı nedeniyle dışlanarak, işlerini kaybetmekte, toplumun olumsuz davranışlarına ve baskılarına maruz kalmaktadırlar. Bu önyargılı tutum ve davranışlar sebebiyle ülkemizde birçok eşcinsel birey ailesinde, ilişkilerinde ve kendi cinsel tercihini bilen arkadaşları içinde huzursuzluk yaşamaktadırlar. Bu yaşantılar bireylerin heteroseksüellere oranla daha fazla depresyon, kaygı gibi psikolojik sorunlarla karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır (Sakallı 2002). Yapılan araştırmalarda sağlık profesyonellerinin bile homoseksüelliğe yönelik olumsuz tutumlarının olduğu belirlenmiştir (Chaimowitz 1991, Eliason and Randall 1991, Evans ve ark. 1993, Garnets ve ark. 1991, Akt:Turk 2019). Bu nedenle de bu çalışma eğitim, sağlık, sosyal vb. alanlarda yani gelecekte toplumun her alanında görev alacak üniversite öğrencilerinin eşcinselliğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin eşcinselliğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Cinsellik

Cinsellik doğumdan önce başlayarak yaşam boyu devam eden insanların değerleri, kişilikleri, inanışları, tutum ve davranışları, duyguları, sevdiği ve sevmediği şeyler, fiziksel görünüşleri ve içinde yaşadıkları topluma göre şekillenmiş bir kavramdır (Bozdemir ve Özcan 2011).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre cinsellik düşünceler, fanteziler, arzular, inançlar, tutumlar, değerler, davranışlar, uygulamalar, roller ve ilişkilerde yaşanır ve ifade edilir. Cinsellik bu boyutların hepsini içerebilse de, hepsi her zaman tecrübe edilmez veya ifade edilmez. Cinsellik biyolojik, psikolojik, sosyal, ekonomik, politik, kültürel, yasal, tarihi, dini ve manevi faktörlerin etkileşimini içermektedir (WHO 2006).

2.2. Cinsel Yönelim Farklılıkları

Cinsel yönelim, bireyin kendini hangi cinse ait hissettiği değil, hangi cinsten kişilere karşı cinsel ilgi duyduğu anlamına gelmektedir (Güney ve ark. 2004). Belli bir cinsiyetteki bireye karşı cinsel ve duygusal bir çekim olarak tanımlanabilir (Güner ve ark. 2010). Cinsel yönelim çeşitlerine baktığımızda;

1.Eşcinsellik: Kişinin kendi cinsine yönelik fiziksel, duygusal ve cinsel yönelimini ifade etmektedir. Eşcinsellik bir çatı kavram olarak kullanılmıştır. Kadın ve erkek eşcinsellere yönelik farklı kavramlar kullanılmaktadır (Güner ve ark. 2010).

1.a Lezbiyen: Kadınların kendi cinsine yönelik duygusal fiziksel ve cinsel yönelimini ifade etmek için kullanılır. Lezbiyen Antik Yunan şairi Sappho'nun yaşadığı Lesbos (Midilli) adasından türemiş bir terimdir (Güner ve ark. 2010).

1.b. Gey: Erkeklerin kendi cinsine yönelik duygusal fiziksel ve cinsel yönelimini ifade etmektedir. Türkiye’de 1999 yılında gay kelimesinin Türkçeleşmiş hali olan gey kelimesi kullanılmaya başlanmıştır. Eylül 2006 yılında ise Türk Dil Kurumu (TDK) elektronik sözlüğüne gey kelimesinin karşılığı erkek eşcinsel olarak geçmiştir (Güner ve ark. 2010).

2. Biseksüel: Bireyin hem kendi cinsine, hem de karşı cinsle yönelik duygusal fiziksel ve cinsel yönelimi ifade etmektedir (Güner ve ark. 2010).

3. Heteroseksüel: Günümüz toplumunda en yaygın kabul edilen ve gerçekleşen cinsel yönelim şekli heteroseksüelliktir. Karşı cinsle yönelik duygusal fiziksel ve cinsel yönelimi olan kadın ve erkek bireyler için kullanılmaktadır (Çolak 2009, Şah 2011).

4. Aseksüellik: Romantik veya cinsel çekim eksikliği olarak tanımlanmaktadır (www.cised.org.tr/sayfa490.html, Erişim Tarihi: 26.04.2019).

5. Transseksüellik: Bireyin kendisini ısrarlı bir biçimde kendi biyolojik cinsiyetinin karşıtı olan cinsiyetten biri olarak algılamasıdır (Şah 2011). Transseksüellik bir cinsel yönelim değil, cinsel kimlik tercihidir.

2.3.Eşcinselliğin Tanımı

Eşcinsellik (homoseksüellik) aynı cinsiyetten bireyler arasında kurulan, cinsel nitelikli bedensel ya da duygusal bağıllık ve ilişki anlamına gelmektedir (Güney ve ark. 2004).

Eşcinsellikle ilgili farklı tanımlar yapılabilmektedir. Corraze, eşcinselliğin aynı cinsiyetteki bir bireye yönelen cinsel seçim olarak tarif etmiştir. Corraze eşcinsel bireyin, kendi cinsiyetindeki bir bireyle cinsel ilişkisinin olduğunu ileri sürmüştür (Corraze 1991, Akt:Kıraç 2013).

Amerikan Psikologlar Derneği (APA) eşcinselliği, kişinin kendi cinsiyetinden olan bir bireye karşı duygusal, romantik, cinsel ya da sevgiye dayalı ilgi duyması olarak tanımlamaktadır (Bayar 2016).

2.4.Eşcinselliğin Tarihsel Gelişimi

Geçmişten bugüne insanların doğal olayları, durumları ifade etme şekilleri sürekli değişiklik göstermiştir. Bu durumu mevcut bilgi birikimleri, yaşanan toplumun inançları, gelenekler ve görenekleri, içinde buldukları sosyal, kültürel ve siyasi yapıları gibi birçok etken etkilemiştir (Çabuk 2010).

Eşcinsellik sözcüğü ilk defa 1869'da bir hukuk bilgini olan Karl Miara Kertenby tarafından geliştirilmiştir (Mondimore 1999, Akt:Kıraç 2013). Weeks ise homoseksüellerin bir cinsel türe ait oldukları düşüncesi 1944 sonlarıyla 20. yy. başlarında batıda gelişen seksolojinin buluşu olduğunu ifade etmiştir. Bu, eşcinsel eylemin bu tarihten önce olmadığı anlamına gelmemekle birlikte, bu konuda çok fazla kanıt mevcut olduğunu ve şuanki yüklenilen anlamdan farklı anlamlar taşıdığına da bir gerçek olduğunu belirtmiştir. Buda eşcinsellik tarihin her döneminde ve her toplumda ortaya çıktığını göstermektedir (Weeks 1995, Akt:Kıraç 2013).

Tek Tanrılı dinler olan Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslamiyet eşcinselliği günah olarak kabul etmektedir. Tevrat'ta 'Bir erkek başka bir erkekle, bir kadınla olduğu gibi yatmamalıdır, bu tiksindiricidir.' denilmektedir. Ancak bazı Yahudi grupları, eşcinselliği bir tercih olarak kabul etmektedir. Hıristiyanlıktaki en büyük kilise olan Roman Katolik Kilisesi ve sonrasında Reformcu ve Protestan kiliseler geleneksel olarak aynı cinsler arasındaki cinsel ilişkileri kınamışlardır. İslamiyet de diğer iki tek Tanrılı din gibi eşcinselliği yasaklamaktadır. İncil'de eşcinselliğin günah olduğunu anlatan bir bölüm vardır. Ancak günümüzde birçok kilise eşcinselliği hoşgörü ile karşılamaktadır (Çabuk 2010).

Eşcinselliğe karşı dini kabullenmeler ile şekillenen olumsuz tutumlar, XVIII. yüzyılda tıbbın görüş ve açıklamalarının etkisinde kalarak devam etmiştir. Bu dönemde sağlık çalışanlarının artan ilgi alanı haline gelen cinsellik ve cinsel sapmalar üzerindeki kalıp yargıların yerini tıbbi düşünceler almaya başlamıştır. O güne kadar dini ve sosyal bakış açıları ile günah, şeytani, sapkın olarak değerlendirilen çeşitli cinsel davranışlar, daha sonra hastalık sınıflandırılmasında kabul edilmeye başlanmıştır (Candansayar 2009, Akt:Kıraç 2013).

XIX. yüzyıl sonları ve XX. yüzyıl başlarında homoseksüalite terimi kullanılmıştır. İngiltere, Almanya, İtalya ve ABD'deki hekim, psikolog ve seksologlar tarafından birçok teori ileri sürülmüştür. Eşcinselliğin doğuştan gelen bir özellik olduğunu, bu sebeple de günah olmadığını ancak tedavi edilmesi gereken bir hastalık olduğunu belirtmişlerdir. Daha sonra eşcinsellerin heteroseksüel olmalarını sağlamaya yönelik tedaviler geliştirilmiştir (Foucault 1981).

1950 yıllarında psikoloji ve psikiyatri alanında birçok isim eşcinsellik üzerine uç ve saptırılmış görüşler ortaya koymuşlardır. Bunlardan biri psikolog Albert Ellis, eşcinselleri ciddi nevrozikler olarak görürken zaman içinde fikrinin değişerek psikotik olduklarını düşündüğünü belirtmiştir (Ellis 1965). 1967 yılında İngilterede'de yetişkin erkekler arasında yaşanan cinsel ilişki suç olmaktan çıkarılırken 1960 ve 1970 yıllarında eşcinselleri heteroseksüel yapma amaçlı tedaviler yaygınlaştırılmıştır (King ve Bartlett 1999).

1960'larda daha çok eşcinsel insan cinsel yönelimini açıklar olmuş, aktif hale gelmiş ve gey organizasyonları sık görülmeye başlanmıştır. Amerika'daki eşcinsel hareketlerinden en önemlisi Stonewall'da yaşanmıştır. New York Greenwich Village'teki Stonewall adlı eşcinsel barına 1969 yılında düzenlenen bir polis baskınında, o bölgede yaşayan eşcinseller ile polisle arasında çıkan çatışmada ilk kez haklarını aramışlardır. Yaşanılan bu olay eşcinsellerin özgürleşmesi için sembol niteliği taşımaktadır. Stonewall yıllar geçtikçe eşcinsel direnişi ve baskısının diğer ismi haline gelmiştir (Çabuk 2010).

Eşcinsellik, 1930 yılında Amerikan Nöroloji Derneği tarafından önerilen bağımsız bir bölümde; Psikopatik kişilik kategorisinde yer almıştır. Amerikan Psikiyatri Birliğinin 1935 ile 1940'lı yılların sonlarına kadar yaptığı üç farklı sınıflandırmasında, 1952'de DSM-I ve 1968'de DSM-II' de, ruh hastalıkları sınıflandırmasında eşcinselliğe yer verilmiştir. Ancak 1973'ten beri Amerika Psikiyatri Birliği, 1993'de Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization 1993). 2001'den beri Çin Psikiyatri Birliği (UNAIDS 2002) ve 2010 yılından bu yana Türkiye tarafından eşcinselliğin, hastalık değil bir cinsel yönelim farklılığı olduğu kabul edilmiştir (Yeşilbursa ve ark. 2010).

Türkiye'de ruhsal hastalıkların teşhis ve tanımlanmasında ruh sağlığı ve hastalıkları hekimleri tarafından DSM kriterleri esas alınmaktadır. Eşcinsellik, DSM-1'de transvestizm, pedofili, fetişizm ve seksüel sadizm ile birlikte cinsel sapkınlıklar arasında yer almış, 1968 yılındaki DSM-2'de ise, ayrı bir cinsel sapkınlık olarak kişilik bozuklukları kategorisinde ele alınmıştır. 1973 yılında, Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından hastalık sınıflamasından çıkartılmıştır. (Bayar 2016, Çabuk 2010).

2.5. Eşcinselliğin Etiolojisi ile İlgili Yaklaşım Teorileri

Drescher bazılarının homoseksüelliğin ve heteroseksüelliğin nedenlerinin belli olduğunu öne sürmesine rağmen insanın cinsel yöneliminin kaynağının henüz çözülmemiş bir sır olduğunu ifade ederek eşcinselliğin nedeni ile kesin bir yargıda bulunmanın imkânsızlığını vurgulamıştır. Başka bir bakış açısından etiyolojik teoriler, kuramcıların değer ve fikirlerini yansıtan açıklamalar olarak görülmektedir (Drescher 2002). Eşcinselliğin doğası ile ilgili birbirinden farklı iddialar ortaya atılmıştır. Eşcinselliğin etiyolojisi ile ilgili ortaya atılan teoriler; Gelişmemişlik Teorisi, Patoloji Teorisi ve Normallik Teorisidir.

2.5.1. Gelişmemişlik (Immaturity) Teorisi

Immaturity kuramına göre eşcinsellik, yetişkin heteroseksüelliğin gelişimin normal bir sürecidir. Bu nedenle de eşcinsellik geçici bir aşamadır (Drescher 2002). Freud'un 'Cinsellik Teorisi Üzerine Üç Deneme'sinde gelişmemişlik bakış açısının

temellerine rastlanmaktadır (Freud 1905). Freud'a göre cinselliğin olgun bir şekilde ifade edilmesi için, oral ve anal dönem gibi gelişmemiş psikoseksüel evrelerin aşılmış olması gerekmektedir. Cinsel hazzı oral ya da alıcı anal seks ile sağlayan birey libidal takıntı ya da gerileme yaşamaktadır. Bunlar cinselliğin gelişmemiş ifadeleridir. Freud, bireyin cinsel eğilimine bakmaksızın ne olursa olsun genital olmayan cinsel eylemleri gelişmemiş olarak değerlendirmiştir. Bu durumda eşcinsel eylem penil-vajinal cinsel eyleme engel teşkil ettiği için Freud'un sisteminde, eşcinsel eylem cinselliğin gelişmemiş olması olarak ele alınmaktadır (Freud 1905).

Freud eşcinselliğin psikonevrotik bir hastalık olmadığı iddiasını ortaya koymuştur (Freud 1935, Akt:Kıraç 2013). Fakat Drescher, Freud her ne kadar eşcinselliği teknik olarak bir hastalık olarak görmese de gelişmemişlik teorisi eşcinselliğin sağlıklı bir durum olduğunu yeterince göstermediğini ifade etmiştir (Drescher 2002).

Freud eşcinselliği birincil olarak gelişimsel bir tutukluk, fiksasyon ya da psikolojik gelişmemişliğin bir belirtisi olarak görmektedir (Freud 1905). Leonardo da Vinci'nin eşcinselliğini annesi ile kurmuş olduğu özdeşime bağlayan Freud, 'anasının oğlu' steriotipinin oluşmasına katkı sağlamıştır (Drescher 2002).

2.5.2. Patoloji Teorisi

Patoloji teorileri yetişkin eşcinselliğini, biyolojik olarak belirlenen heteroseksüel gelişimden sapmanın ürünü, hastalık ya da anormal bir durum olarak tanımlanmaktadır. Bu yaklaşım birkaç ön kabulden hareket etmektedir: Birinci ön kabul, yetişkin heteroseksüelliğinin normal ve hastaliksız bir durum olduğudur İkinci ön kabul, geleneksel cinsiyet rollerinden sapmanın eşcinsellik hastalığının belirtileri olduğudur. Üçüncü ön kabul ise, dışsal bir durum ya da patojenik bir ajan normal heteroseksüelliğe giden yoldan bireyi alıkoymakta ve travmaya neden olmaktadır. Dışsal olaylar prenatal ya da postnatal dönemde meydana gelebilmektedir (Drescher 2002).

Dörner'e (1986) göre rahimde bazı hormonlara maruz kalmak eşcinselliğe neden olabilmektedir. Bieber ve arkadaşlarına (1962) göre aşırı anne ilgisinin ve bakımının, Moberly (1983)'e göre ise yetersiz baba ilgisinin ve Krafft-Ebing (1886)'ya göre çok fazla masturbasyonun eşcinselliğe neden olduğu belirtilmiştir (Dörner1986, Bieber 1962, Moberly1983, Krafft-Ebing 1886, Akt:Kıraç 2013).

Freud Krafft-Ebing'in patolojik yaklaşımını reddetmiş, ancak neo-Freudyen analistler eşcinselliği tekrar patolojikleştirmişlerdir. Rodo (1969) insan psikolojisinin üremeye dayalı yaşama çabasına bağlı olduğuna dair neo-Darwinyen iddiayı desteklemiş ve üreme amacı gütmeyen cinsel aktiviteleri uyumsuzluk olarak nitelendirmiştir. Rodo (1940) böylece Freud'un içsel biseksüellik teorisini reddetmiştir. Rodo (1969) eşcinsel eşleşmenin kadın-erkek modelinde bir sapma olduğunu iddia etmektedir. "Beni her eşcinsel ilişkinin kadın-erkek deseninin bir ifadesi olduğu düşüncesine iten delil nedir? Eğer erkek erkekten hoşlanıyorsa, neden kadını taklit eden bir erkeği seçmektedir? Eğer bir kadın bir kadına yöneliyorsa, neden erkeksi bir kadını tercih etmektedir? Erkek-kadın eşleşmesini taklit etmektedirler. Erkek-kadın deseni anatomi tarafından dikta edilmektedir" (Rodo 1940, 1969, Akt:Kıraç 2013). Rodo'ya (1969) göre ailesel tutumlar patojenik ajanlar olabilir. Ailenin çocuğun cinsel aktivitesini yasaklaması, karşı cinsin cinsel organına ilişkin korkuya neden olmaktadır. Bu korku dayanılmaz olduğunda ise, birey eşcinselliğe sığınmaktadır (Rodo 1969, Akt:Kıraç 2013). Rodo daha sonraki psikanalitik patoloji söyleminde oldukça etkili olmuştur. Bieber (1962) Rodo'nun "heteroseksüelliğin biyolojik norm olduğu ve her hangi bir müdahale olmadığı sürece bütün bireylerin heteroseksüel olduğu, homoseksüelliğin, heteroseksüel dürtülerin ifade edilmesini engelleyen yaygın korkudan kaynaklandığı" yönündeki düşüncesini desteklemiştir. Bieber (1962) ayrıca baba otoritesinin anne tarafından azaltıldığı ailelerin eşcinselliğe neden olan faktörlerden biri olduğunu söylemektedir (Bieber 1962, Akt:Kıraç 2013).

2.5.3. Normallik Teorisi

Normallik teorisine göre eşcinsel bireyler farklı doğmakta ve bu farklılık doğaldır. Solaklık bu düşünceyi açıklamak için sık kullanılan bir terimdir. Günümüzde solak olan bireyleri için bu durum bir dereceye kadar dezavantajlı olsa da hastalık olarak değerlendirilmemektedir. Tarihsel olarak ise solak çocuklar da anormal olarak karşılanıp tedavi edilmeye çalışılmışlardır (Drescher 2002).

1980'lerde normal çeşitlilik teorisini psikanalizin teori ve pratiğine entegre edenler olmuştur. İsay, bu konuda yazan ilk psikanalist olmuştur. İsay eşcinselliğin üç, dört, beş ve altı yaşlarındaki çocuğun babasının dikkatini çekmek için karşı cinsin özelliklerini gösterdiğini savunur ve heteroseksüel çocuğun da aynı yollarla annenin ve daha sonra anneye benzeyen kadınların dikkatini çekmek için babanın özelliklerini benimsediğini belirtmiştir. Fakat ona göre babanın kendini geri çekmesi eşcinselliğe neden olmamaktadır. Tersine, baba oğlunun içsel (innate) hem cins cinsel çekimini fark etmekte ve ilerde gey olacak çocuğundan kendini çekmektedir (İsay 1989, 1991, 1996, Akt:Kıraç 2013).

2.6. Eşcinsel Kimlik Oluşum Modelleri

İlk kimlik gelişim modeli Goffman tarafından azınlıkların benlik-kimliği üzerine kurulmuştur. Bu azınlık bireyler, çoğunluğu oluşturan bireylerin kendilerinin anormal olduğuna dair inançlarını kabullenmişler. Bu sebeple, kendilerinden nefret ederler ve aşağılama durumu yaşarlar. Azınlıklar etiketlenmiş kişiler oldukları için, sosyal etkileşimden rahatsız olup kaçmaya çalışırlar. Azınlıkların cinsel kimlikleri de çoğunluğun sosyal beklentileri ile uyumludur (Goffman 1963).

Atman ve Plummer ise eşcinsel kimlik gelişiminden ilk bahseden kişilerdir. Özellikle bireyin eşcinselliğini başkaları ile paylaşması süreci olan dolaptan çıkma (coming out) sürecinden ve bu sürecin uzun olduğundan bahsetmiştir. Bu süreç

sosyal olarak öğrenilen içselleştirilmiş baskıları aşmakla geçmektedir. Plummer'a göre eşcinsellik, cinsel azınlıkları sınırlamak ve patolojikleştirmek amacıyla çoğunluk tarafından üretilen sosyal bir olgudur. Plummer'e göre, homofobi eşcinsellerin önüne çıkan birçok kişi ile yatmak ve feminen tavırları gibi nedenlerle ortaya çıkmakta ve bu sürecin ilk evresi olan duyarlılaşma evresinde, eşcinsel birey ilk aşamada bütün sosyal suçlamalara rağmen bu sapkın etiketi kabul etmelidir. Daha sonra dolaptan çıkma evresinde eşcinsel birey kimliğini belli etmektedir. Son evre olan istikrar evresinde ise eşcinsel birey eşcinsel kimliğini sorgulamaktan vazgeçmektedir (Atman 1971, Plummer 1975, Akt:Kıraç 2013).

1980'lerden sonra ortaya konulan eşcinsel kimlik oluşumu teorileri Plummer'ın sapkınlık modelinden ayrılmıştır. Bunun yerine kişinin cinsel kimliğini kabul etmenin sağlıklı boyutlarına vurgu yapılmıştır (Eliason ve Schope 2007). 1989 yılında Colemanın geliştirdiği beş aşamalı modele baktığımızda; dolaptan çıkma öncesi evresinde eşcinsel birey farklı olduğunun farkına varmış, ancak bu farkın ne olduğundan emin değildir. Dolaptan çıkma evresinde birey başkalarına açılır çünkü başkalarının kabulü ile benlik değerini kazanmaktadır ve kendini kabullenir. Araştırma evresinde, eşcinsel bireyler stresle baş edebilmek için madde kullanımına yönelmekte ve eşcinsel bireyler, birçok heteroseksüelin adölesan dönemde yaşadığı şeyleri yaşamaktadır. İlk ilişki evresinde, eşcinsel birey daha ciddi ilişkiler kurması gerektiği üzerine düşünmekte ancak içselleştirilmiş homofobi erken dönem ilişkilerini boşa çıkarmaktadır. Bütünleşme evresinde ise, eşcinsel bireyin daha başarılı ilişkiler kurmasına ve daha doyurucu sosyal bağlar kurmasına olanak sağlamaktadır (Colaman 1982, Kıraç 2013).

Eşcinsel kimlik gelişim modellerinden birini de Troiden ortaya koymuştur. Troiden cinsel kimliklerin sosyal olarak öğrenildiğine inanmaktadır. Troiden'in modeli dört evreden oluşmaktadır; duyarlılaşma evresi; bu evrede ergen birey farklı olduğunun, erkek ya da kız ilgi ve davranışlarına uymadığının farkına varmaktadır. Kimlik karmaşası evresinde; cinsiyet rolleri adölesan ve gençlik yıllarında daha katı ve belirgin hale geldiğinde, eşcinsel birey suçluluk duygusu yaşamakta ve

duygularını gizlemeye çalışmaktadır. Dolaptan çıkma evresinde, birey kimliğini kabul eder ve bir gruba ait olma duygusunu geliştirmek istemektedir. Bağlılık evresinde eşcinsel birey daha çok bireye açılmakta ancak bu durum her zaman olamayabilir (Troiden 1988, 1989, Akt:Kıraç 2013).

En önemli eşcinsel kimlik gelişimi teorisyeni Cass altı evreli cinsel gelişim modelini geliştirmiştir. Bireyler bu evrelerden geçerken, benlik algısındaki uyumsuzluk, cinsel davranışlar ve bu davranışların bilinmesi durumunda diğer insanların eşcinsel bireyi nasıl gördükleri gibi faktörler tarafından etkilenmektedirler. İlk olarak kimlik karmaşası evresinde birey duygu, düşünce ve davranışlarının eşcinsel olabileceğini algılar ve bu bir karmaşa ve şaşkınlığa neden olur. Birey bu evrede eşcinselliği istenen ya da istenmeyen, doğru ya da yanlış bir şey olarak algılamaktadır. Kimlik karşılaştırması evresinde, eşcinsellik potansiyeli kabul edilince, kendisi ve eşcinsel olmayan diğerleri arasındaki fark belirginleştikçe, kişi yabancılaşma duygusu ile karşı karşıya kalır. Kimlik toleransı evresinde eşcinsel benlik imajına bağlılık arttıkça birey, sosyal, duygusal ve cinsel ihtiyaçlarını karşılamak için eşcinsel bireylerle arkadaşlık arayışına girmektedir (Cass 1979,1990,1996, Akt:Kıraç 2013).

Kimlik kabulü evresinde eşcinseller ile iletişim arttıkça, eşcinselliğin pozitif bir algısı ve arkadaş çevresi gelişir. Kimlik gururu evresinde eşcinsel kimliğine karşı bir onur duyma ve eşcinsel grubuna sadakat ile karakterizedir. Son olarak kimlik sentezi evresinde ise, eşcinsellik artık gizlenmez ve birilerine açılma artık sorun olmaktan çıkmıştır. Birey, eşcinseller ve heteroseksüellerin ortak yönlerinin olduğu gibi farklı özellikleri olduğunu da kabullenir; onlar ve biz ayrımı son bulur. Kendi benlik algısı ve başkalarının kendi hakkında sahip olduğu algılar bir kimlikte sentezlenir. Böylece kimlik gelişimi tamamlanmış olur (Yıldırım 2016).

Cinsel kimlik gelişim modelleri, cinsel kimlik gelişiminin ilk başlarda farklılık hisleri ile başladığını vurgulamaktadır. Cinsel kimlik oluşumu doğa itibari

ile gelişimseldir. Yani kötü bir psikolojik uyum ile başlar ve bu dönemlerde kimlik oluşmamıştır, daha iyi bir psikolojik uyum ile sonlanır (Elison ve Schope 2007).

2.7. Eşcinsel Bireylerin Yaşadığı Sorunlar

Eşcinsel bireyler, heteroseksüel yaşlılarına göre daha çok stresli olayla karşı karşıya kalmaktadırlar. Yapılan bir çalışmada fazlasıyla stres faktörlerine maruz kalmak ve sosyal desteğin düşük düzeyde olması eşcinsel bireylerin birçok ruh sağlığı problemi yaşamasına neden olmaktadır (Hart ve Heimberg 1999).

Birçok araştırma, eşcinsel bireylerin heteroseksüel bireylere göre daha çok psikolojik sorun ve madde kullanımı riski taşıdığını göstermiştir (Cochran ve ark. 2000, 2001, 2003).

Stainer, homoseksüel bireylerin heteroseksüellere göre daha çok anksiyete, depresyon, madde kullanımı ve intihar girişiminde bulunduğunu göstermiştir. Eşcinsel bireylerin, heteroseksüel bireylere oranla daha çok intihar girişiminde bulunduğunu gösteren çalışmaların sayısı oldukça fazladır (Balsam ve ark. 2005, Cochran ve Mays 2000, Faulkner ve Cranston 1998, Remafedi ve ark. 1998). Cochran ve Mays, eşcinsel erkeklerin heteroseksüel erkeklere göre, lezbiyen ve biseksüel kadınların, heteroseksüel kadınlara göre daha çok depresyon yaşadıklarını tespit etmişlerdir (Cochran ve Mays 2000).

Williamson ve Hartley tarafından yapılan heteroseksüel ve eşcinsel bireylerin karşılaştırıldığı bir çalışmada, eşcinsel bireylerin heteroseksüel bireylere göre yeme bozukluklarına daha yatkın oldukları bulunmuştur. Ayrıca gey bireylerin heteroseksüel bireylere göre, daha ince bir beden imgesini kabul ettiklerini ve bedenlerinden daha az memnun olduklarını göstermişlerdir. (Williamson ve Hartley 1998, Akt:Kıraç 2013).

Eşcinsel bireylerin en sık yaşadığı sorunlardan biri sosyal çevre tarafından etiketlenmedir. Örneğin, D'Augelli ve Rose, üniversite öğrencilerinin %53'ünün iki erkek arasında yaşanan eşcinselliği tamamen yanlış olarak nitelendirdiği, %40'ının ise lezbiyenlerin hasta olduğuna inandıklarını rapor etmişlerdir (D'Augelli ve Rose 1990).

Eşcinsel bireylerin en önemli problemlerinden biri de, aile tarafından eşcinsel yönelimlerinin reddedilmesidir (Martin ve Hetrick 1988, Akt:Kıraç 2013). Bu nedenle birçok eşcinsel birey, yönelimlerini aileleri ile paylaşmamayı reddetmektedirler. Bunun nedeni ailelerinin bu konuda bilgi eksikliği olduğunu ve kabul etmeyeceklerini düşünmeleri olmuştur (D'Augelli 1991, Akt:Kıraç 2013).

Arkadaş çevresindeki homofobik tutumlar da eşcinsel bireylerin stres kaynaklarındandır. D'Augelli üniversitede, eşcinsel bireylerin dörtte üçünün sözel olarak aşağılandığını, %27'sinin ise fiziksel şiddete maruz kaldığı saptanmıştır (D'Augelli 1992, Akt:Kıraç 2013). D'Augelli, üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, eşcinsel bireylerin çoğunun kadınlarla ilişkisi varmış gibi gösterdiklerini, erkek arkadaşlarını sadece bir erkek arkadaş olarak tanıttıklarını ve kişisel yaşamlarından bahsetmekten kaçındıklarını rapor etmiştir (D'Augelli 1991, Akt:Kıraç 2013).

Eşcinsel bireylerin daha fazla AIDS hastalığına yakalandığına dair bulgular vardır. Bunun en önemli sebeplerinden biri çok fazla cinsel eş değiştirmek ve korunmasız anal ilişki yaşamak olarak gösterilmiştir. Gelişmiş ülkelerde AIDS vakalarının % 70'inin eşcinsel olduğu görülmektedir (Kıraç 2013).

2.8. Eşcinsel Bireylere Yönelik Tutum ve Davranışlar

Eşcinselliğe bakış açıları ve tutumlar kültürden kültüre, aynı kültür içinde bile farklılıklar göstermektedir. Bunun yanı sıra çeşitli dinlerin yasaklamaları ve farklı ülkelerin ceza kanunlarında da eşcinselliği yasak olarak belirtmeleri uzun süre bazı

toplumlarda eşcinselliğin “normal dışı” ve “ahlaksızca” algılanmasının ve dolayısıyla baskı ve cezalara yol açmasının temelini oluşturmuştur (Çiffliz 2009).

Eşcinsellere yönelik önyargı konusunda en sık kullanılan terimlerden biri olan homofobi terimi ilk 1960’lı yılların sonlarında eşcinsellere yönelik olumsuz tutumları içeren eşcinselliğe karşı duyulan korkuyu ifade etmek için kullanılmıştır. Daha sonra homofobi kavramı yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak, homofobinin toplumsal olarak desteklenen önyargılardan çok gerçek dışı bir korkuyu tanımlayarak bireysel psikopatolojiye vurgu yapmıştır (Herek 2003).

Eşcinsellere yönelik tutum araştırmalarında sosyal, psikolojik ve demografik değişkenlerin ele alındığı görülmüştür. Eşcinsellere yönelik tutumların yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, yaşanılan yer, gibi demografik değişkenler, cinsel yönelim tercihi, din, geleneksel cinsiyet rolleri, cinsiyetçilik, kalıp yargılar, eşcinsel bireylerle toplumsal temas kurma, ırk/etnik köken, siyasi tutumlar gibi bazı sosyal psikolojik değişkenlerle ilişkili olduğu belirlenmiştir (Kite 1984, Okutan 2010).

Eşcinsellere yönelik yapılan pek çok çalışmada erkeklerin tutumlarının kadınlardan daha olumsuz olduğunu gösterirken (Davies 2004, Kite 1984, Swank ve Raiz 2010), cinsiyetler arasında eşcinsellere ilişkin tutumlar açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir (Korfhage 2006).

Eşcinsellere yönelik tutumları inceleyen bir çalışmada, yaşlıların eşcinsellere yönelik tutumlarının olumsuz olduğu görülmüştür (Walch ve ark. 2010). Eşcinsellere yönelik tutumları sosyal psikolojik açıdan değerlendiren başka bir çalışmada ise, yaşanılan yerin olumsuz tutumlarla ilişkili olduğu belirlenmiştir (Herek 1984). Yapılan bir çalışmada, siyah ırktan olan bireylerin beyaz ırktan olanlara göre medya ve akran gruplarında eşcinselliğe ilişkin daha olumsuz mesaj alma eğiliminde oldukları belirlenmiştir (Calzo ve Ward 2009).

Eşcinsellere yönelik tutumlar üzerine yapılan farklı bir çalışmada eşcinsellere yönelik tutumları çevresel, biyolojik ya da bireyin kendi tercihi ile ilişkili olarak değişmekte olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmaya göre eşcinselliğin kontrol edilebilir

bir durum olacağına yönelik görüşler eşcinsellere yönelik olumsuz tutumları arttırmaktadır (Sakallı 2002).

Bireylerin dini inançlarından eşcinsellere yönelik tutumlar etkilenmektedir. Kendilerini dine bağlı olarak adlandıran ve dini etkinliklere düzenli olarak katılan kişilerin cinsel önyargılarının daha fazla olduğu belirlenmiştir (Herek ve Capitanio 1995, Swank ve Raiz 2010).

2.9.Sağlık Personellerinin Eşcinsellere İlişkin Görüşleri ve Tutumları

Eşcinselliğin bir hastalık olarak değerlendirilmeye başlanması XVIII. yüzyıldan itibaren başlamış ve XIX- XX. yüzyıl başlarına kadar sürmüştür. Her ne kadar eşcinselliğin normalden sapma veya bir eksiklik olduğu düşünülse de, herhangi bir patoloji de tespit edilememiştir. Eşcinsel bireylerin cinsel yönelimlerini değiştirmek amacı ile yapılmaya başlanan dönüştürme veya onarım tedavilerinin ilk kez 1800'lü yıllarda ortaya çıktığı düşünülmektedir. İlk kez eşcinsel bir erkeğe, hemcinslerine karşı duyduğu cinsel isteklerinden kurtulabilmesi için bisiklet sürmesi önerilmiştir (Çabuk 2010). Dönüştürme amaçlı uygulanan davranışsal tedavi yöntemlerinin mantığı, eşcinsel davranışların yerine heteroseksüel davranışların geçmesi ve bireyin cinsel yönelimini değiştireceği şeklinde olmuştur. Davranışçı okula mensup profesyoneller, gey bireyleri heteroseksüel hale getirmek amacıyla üç tip tiksindirme terapisi uygulamışlardır. Bunlardan biri, geylere çeşitli çıplak erkek resimlerinin gösterilerek, kişinin bu resimlere verdiği erotik bir yanıt sonucunda uygulanan elektrik şokundan oluşan 'elektriksel aversiyon' terapisi olmuştur (Feldman 1971). Diğer bir yöntem örtülü duyarlılaştırma (covert sensitization) da kişide, hemcinsi ile ilgili bir cinsel uyarılma yaşadığında, olumsuz sonuç veya fiziksel duyumları hayal etmesi istenerek nefret duygusu veya kusma imajlarının eşcinsel isteği düzeltereği düşünülmüştür (Cautela 1967). Üçüncü yöntem ise apomorfinle yapılan kusturma yönteminde, apomorfin enjeksiyonu sonrasında gelen kusma hissi sırasında gey bireylere, çıplak erkek resimleri gösterilerek tedavi edilmeye çalışılmıştır (McConaghy 1972).

Eşcinsel bireyleri heteroseksüel yapma amacıyla biyolojik yöntemler de kullanılmıştır. Özellikle Alman ve Amerikalı araştırmacılar; bazı cerrahi teknikleri ve hormon içeren tedavi yöntemleri ortaya atmış ve prenatal araştırmalar yapmıştır. Cerrahi alanında ilk kez 1971 yılında Steinach, eşcinsel bir erkeği tek taraflı olarak kastre etmiş ve heteroseksüel bir erkeğin testis dokusunu bu kişiye nakletmiştir. Eşcinselliğin bir tür hermafrodizm olduğunu düşünmüştür. Bunun sonucunda eşcinselliğin üçüncü cinsiyet olduğu düşüncesi ortaya çıkmıştır. Yaklaşık 11 erkeğe bu işlem uygulanmış ancak bu kişilerin cinsel yönelimlerinde bir değişme olmadığı belirtilmiştir (Schmidt ve Hanter 1998).

2004 yılında yayımlanan bir çalışmada, İngiltere’de 1950 yılından sonra eşcinsel seçimlerini değiştirme amacıyla tedavi alan (davranışsal yaklaşımlar, elektrik şoku ile tikslenme terapisi, libidoyu azaltmak için östrojen tedavisi, psikoanaliz, dini danışmanlık, elektrokonvülsif tedavi, hipnoz, psikodrama, fobi tedavisi gibi) 29 kişi ile görüşülmüş ve bu girişimlerin kişilerin hayatları üzerine uzun dönem olumsuz etkileri olduğu gösterilmiştir (Smith ve ark. 2004). Yine aynı çalışmanın, tedavi yöntemlerini gerçekleştiren sağlık çalışanları ile yapılan kısmında; bu kişilerin çoğunun şu an aynı cinsle ilgili duymanın ruh sağlığı ile uyumlu olduğuna, küçük bir azınlığın ise heteroseksüel olabilme seçeneğinin mümkün olabileceğine inandıkları bulunmuştur (King ve ark. 2004).

Ülkemizde sağlık çalışanlarının bilgi ve tutum düzeyleriyle ilgili yapılan çalışmalar sınırlı olmakla birlikte; sağlık çalışanlarıyla yapılan bir çalışmada; katılımcıların en yüksek olumsuz yanıtları ‘anal seks özellikle eşcinsel bir aktivitedir’, ‘Eşcinsel seks heteroseksüel seksten daha riskli değildir’ ‘AIDS hala birincil olarak eşcinsel hastalığıdır’ sorularına verildiği, bu durumun cinsel eğitimin azlığı ile ilişkilendirilerek yorumlandığı belirtilmektedir. Aynı çalışmada temizlik personellerinin doktor, hemşire ve diğer sağlık personellerine göre daha homofobik olduğu, asistanların ise en az homofobik olduğunun bulunduğu belirlenmiştir (Ördek 2014).

Ülkemizde cinsiyet geçiş süreciyle ilgili olarak, cinsiyet değişikliği sürecini takip edecek hiçbir sağlık kuruluşunun olmaması nedeniyle cinsiyet geçiş sürecinin zor ve uzun sürdüğü, devlet hastanelerinde cinsiyet düzeltme ameliyatlarını yapan doktorların bulunamaması, bu ameliyatların gerçekleşmesi için kendilerine ihtiyaç duyulduğunun farkında olan kimi doktorların da gerekli özeni ve bilgilendirmeyi transseksüel kadınlara sağlamadığı, ameliyatlar için talep edilen ücretlerin piyasanın üzerinde olabildiği cinsiyet geçişe izin kararının niteliğinin hâkimin görüşünden, davanın açıldığı yerin bir il veya ilçe olmasına kadar fark edebildiği, trans başvuruocuların hormon kullanarak ya da merdiven altı ameliyatlar yoluyla yerine getirmek zorunda kaldıkları belirtilmektedir (Sakallı ve Uğurlu 2001)

Ülkemizde ‘Tıp Öğrencileri Ve Hekimlerin Eşcinsellik Hakkındaki Tutumları ve Gey ve Lezbiyenlerin Sağlık Hizmeti Deneyimleri’ ile ilgili yapılan bir diğer çalışmada; psikiyatristlerin %87’sinin görüştüğü hastaların gey olduğunu anlamalarına rağmen o bu konuda konuşmazsa soru sormayacaklarını ifade etmişlerdir (Çabuk 2010).

Yıllar öncesinde hastalık olmaktan çıkarılmış olmasına rağmen Türkiye’de de bazı kuruluşlar, merkezler ve sağlık çalışanları halen eşcinselliğin tedavi edilebilir bir hastalık olduğunu iddia ederek çeşitli terapiler uygulamaktadır. Zaman zaman Türkiye’de eşcinsellikle ilgili tartışmalar medyada alevlenmektedir. Böyle zamanlarda özellikle Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) gibi meslek derneklerinin basın açıklaması yaparak toplumu bilgilendirmeleri gerekli olmaktadır. Bu nedenle sağlık personellerinin, cinsellik ve eşcinsellik gibi konularda gerekli eğitimleri almaları sağlanmalıdır (Çabuk 2010).

3. MATERYAL VE METOD

3.1. Araştırmanın Şekli

Araştırma, üniversite öğrencilerinin eşcinselliğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma Kafkas Üniversitesi Kars il merkezi'nde bulunan Fakülte ve Yüksekokullarda öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Kafkas üniversitesi 11 Temmuz 1992 tarihinde 3837 sayılı yasayla kurulmuştur. 1992 Kasım ayında Kurucu Rektörü atanarak faaliyetlerine başlayan Üniversite, kurulduğu tarihte Atatürk Üniversitesinden devredilen bir fakülte ve tek programlı bir meslek yüksekokulu ile 245 öğrenci ve 40 öğretim elemanına sahipti. Bugün itibariyle üniversite, beş ayrı yerleşkede on bir Fakülte, üç Yüksekokul, dokuz Meslek Yüksekokulu, bir Devlet Konservatuvarı, üç Enstitü, on sekiz Araştırma Merkezi olmak üzere toplam 45 akademik birime, 872 öğretim elemanına ve yaklaşık 20.000 öğrenci kapasitesine sahiptir. Bu araştırma için Kafkas Üniversitesi Kars il merkezinde bulunan Fakülte ve Yüksekokulların seçilmesinde, öğrencilere ulaşım ve bölümlerle iş birliğinin kolay olması etken olmuştur.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2017–2018 eğitim-öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Kars il merkezinde bulunan Fakülte ve Yüksekokullarda öğrenim gören Sağlık Bilimleri Fakültesi (932), Tıp Fakültesi (352), Eğitim Fakültesi (2757), Fen Edebiyat Fakültesi (3542), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (1699), İlahiyat Fakültesi (1385) Veterinerlik Fakültesi (728), Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi (271), Güzel Sanatlar Fakültesi ve Konservatuar (238), Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (2021), Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu (1999), Susuz Meslek

Yüksekokulu (59), Kazım Karabekir Meslek Yüksekokulu (442), Kars Meslek Yüksekokulu (516) öğrenci olmak üzere toplam 16.941 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırmada, her bir fakülte ve yüksekokul için örnekleme alınacak öğrenci sayısı evreni bilinen örnekleme yöntemi ile aşağıda yer alan formül kullanılarak hesaplanmıştır. Daha sonra Fakülte/Yüksekokullardaki bölümlere ve öğrencilere karar verebilmek için ise, Basit Rasgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Sümbüloğlu ve Sümbüloğlu 2002). Bu örnekleme yöntemine göre öncelikle fakülte ve yüksekokullarda yer alan bölümlere daha sonra öğrencilere numara verilerek sıralanmış ve basit rastgele sayılar tablosu kullanılarak örnekleme hangi bölümlerden hangi öğrencilerin alınacağına karar verilmiştir.

$$n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N-1) + t^2pq}$$

n: Örnekleme alınacak birey sayısı

N= Evrendeki birey sayısı: 16941

p= İncelenen olayın görülüş sıklığı= 0.50

q= İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı (1-p)= 0.50

t=Belirli serbestlik derecesinde ve saptanan yanılma düzeyinde t tablo değeri= 1.96

d= Olayın görülüş sıklığına göre yapılmak istenen sapma değeri= 0.05

$$n = \frac{(N) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$$

Formülde değerler yerine konularak yapılan hesaplama sonucunda, her bir Fakülte/Yüksekokul için araştırmanın örnekleme alınacak öğrenci sayısını hesapladığımızda; Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden 270, Tıp Fakültesi'nden 138, Eğitim Fakültesi'nden 334, Fen Edebiyat Fakültesi'nden 343, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 318, İlahiyat Fakültesi'nden 300, Veteriner Fakültesi'nden 252, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi'nden 159, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Konservatuar'dan 108, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'ndan 323, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'ndan 225, Susuz Meslek Yüksekokulu'ndan

36, Kazım Karabekir Meslek Yüksekokulu'ndan 93, Kars Meslek Yüksekokulu'ndan 149 öğrenci olmak üzere toplam 3048 olarak hesaplanmıştır (Tablo 3.1). Ancak, tıp fakültesi öğrencilerinden 22 öğrenci çalışmaya katılmayı kabul etmemiştir. Bunun yanısıra, Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden üç, Eğitim Fakültesi'nden iki, Fen Edebiyat Fakültesi'nden iki, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden üç, İlahiyat Fakültesi'nden üç, Veteriner Fakültesi'nden üç, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi'nden iki, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'ndan bir, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'ndan bir, Kazım Karabekir Meslek Yüksekokulu'ndan bir, Kars Meslek Yüksekokulu'ndan bir öğrenci olmak üzere belirtilen fakülte ve yüksekokullar için belirlenen örneklem fazlası toplam 22 öğrenci çalışmaya alınmıştır.

Tablo 3.1. Kafkas Üniversitesinin Fakülte/Yüksekokulların'dan Örnekleme Alınan Öğrenci Sayıları

Fakülte/Yüksekokul Adı	Toplam Öğrenci Sayısı	Örneklem Hesaplaması	Örnekleme Alınacak Öğrenci Sayısı
Sağlık Bilimleri Fakültesi	932	$\frac{(932) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	270
Tıp Fakültesi	352	$\frac{(352) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	138
Eğitim Fakültesi	2757	$\frac{(2757) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	334

Fen Edebiyat Fakültesi	3542	$\frac{(3542) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	343
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	1699	$\frac{(1699) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	318
İlahiyat Fakültesi	1385	$\frac{(1385) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	300
Veterinerlik Fakültesi	728	$\frac{(728) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	252
Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	271	$\frac{(271) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	159
Güzel Sanatlar Fakültesi ve Konservatuar	238	$\frac{(238) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	108
Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	2021	$\frac{(2021) \cdot (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}{(0,05)^2 \cdot (16941-1) + (1,96)^2 \cdot (0,50) \cdot (0,50)}$	323

Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu	1999	$\frac{(1999).(1,96)^2.(0,50).(0,50)}{(0,05)^2.(16941-1) + (1,96)^2.(0,50).(0,50)}$	225
Susuz Meslek Yüksekokulu	59	$\frac{(59).(1,96)^2.(0,50).(0,50)}{(0,05)^2.(16941-1) + (1,96)^2.(0,50).(0,50)}$	36
Kazım Karabekir Meslek Yüksekokulu	442	$\frac{(442).(1,96)^2.(0,50).(0,50)}{(0,05)^2.(16941-1) + (1,96)^2.(0,50).(0,50)}$	93
Kars Meslek Yüksekokulu	516	$\frac{(516).(1,96)^2.(0,50).(0,50)}{(0,05)^2.(16941-1) + (1,96)^2.(0,50).(0,50)}$	149

3.4.Araştırmanın Değişkenleri

a.Bağımsız Değişkenler: Üniversite öğrencilerine ait tanıtıcı özellikler.

b.Bağımlı Değişkenler: Üniversite öğrencilerinin eşcinselliğe ilişkin tutumları.

3.5. Ön Uygulama

Hazırlanan veri toplama formunun anlaşılabilirliğini ve kullanılabilirliğini belirlemek amacıyla, ön uygulaması 20-24.11.2017 tarihleri arasında veri toplama formu ve eşcinsellik tutum ölçeği 30 öğrenciye uygulanmıştır. Hangi öğrencilerin ön uygulamaya alınacağına Fakülte/Yüksekokul kayıtlarından “Basit Rastgele Örneklem Yöntemi” kullanılarak karar verilmiştir (Sümbüloğlu ve Sümbüloğlu 2002). Bu örneklem yöntemi ile öğrencilerin isimlerine numara verilerek sıralanmış ve basit rastgele sayılar tablosu kullanılarak ön uygulamanın yapılacağı öğrencilere

karar verilmiştir. Ön uygulamadan elde edilen sonuçlara göre, formda gerekli düzenlemeler yapılarak anket formuna son şekli verilmiştir.

3.6.Verilerin Toplanması

3.6.1. Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması

Bu araştırmada veriler, araştırmacı tarafından konuya ilişkin literatür incelenerek hazırlanan soru formu (Çubuk 2010, Güney ve ark. 2004, Bayar 2016) ve ‘Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşleri’nin Belirlenmesi’ne yönelik olarak ‘Eşcinsellik Tutum Ölçeği’ kullanılarak toplanmıştır (Doğan ve ark. 2008). Aynı zamanda veri toplama araçlarının hazırlanmasında Halk Sağlığı Hemşireliği¹ ve Psikiyatri Hemşireliği² alanında uzman kişilerden görüş alınmıştır. Veri toplama araçları iki bölümden oluşmaktadır.

3.6.1.1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin ve Eşcinselliğe İlişkin Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Soru Formu

Literatür incelenerek araştırmacı tarafından hazırlanan soru formunda üniversite öğrencilerinin tanıtıcı bilgilerinin yanı sıra eşcinselliğe ilişkin bilgi ve görüşlerini belirlemeye yönelik toplam 23 adet soru yer almaktadır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; çiftlerin sosyodemografik özellikleri; yaş, cinsiyet, fakülte, bölüm, sınıf, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, en uzun yaşadığı yer ve süre, çalışma durumu, çalıştığı iş, gelir düzeyine yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise, öğrencilerin eşcinsellikle ilgili bilgi alma durumu, alınan bilginin türü, eşcinsel yönelimin nedenleri hakkındaki düşünceleri, eşcinsel olduğu düşünülen ya da bilinen bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olma durumu ve yakınlık derecesi ve onlara karşı tutumlarına göre farklılık olma durumu, farklılık gösteren tutumları eşcinsel bireylerin dini inancını değerlendirme durumu,

---

¹Munzur Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğretim Üyesi Doç. Dr. Gülnaz KARATAY

²Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr Nihal BOSTANCI DAŞTAN

eşcinsellerle ilgili kuruluşları bilme durumu, eşcinsellerin kimliklerini saklama nedenlerine ilişkin sorular yer almaktadır (Ek 1).

3.6.1.2. Eşcinsellik Tutum Ölçeği

Doğan ve ark. tarafından 2008’de geliştirilmiştir (Doğan ve ark. 2008). Elli altı maddeden oluşan bu ölçek, “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” seçenekleri olan 5’li likert tipi bir ölçektir (Ek 2). Öğrencilerin eşcinsellik tutum ifadelerine; tamamen katılıyorsa “5” puan, katılıyorsa “4” puan, fikri yoksa “3” puan, katılmıyorsa “2” puan, kesinlikle katılmıyorsa “1” puan alacak şekilde puanlandırılmıştır. Öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin olumsuz tutum ifadelerine ise yukarıda belirtilen puanlamanın tam tersi olarak, öğrenciler tamamen katılıyorsa “1” puan, katılıyorsa “2” puan, fikri yoksa “3” puan, katılmıyorsa “4” puan, kesinlikle katılmıyorsa “5” puan alacak şekilde puanlandırılmıştır. Bu ölçekte yer alan 62 maddenin 31’i olumsuz (2,5,6,8,10,12,14,16,17,18,20,22,24,26,28,30,32,34,36,38,40,42,44,46,48,50,52,54,56,58,62’ci maddeler) geriye kalan 31 madde ise olumlu (1,3,4,7,9,11,13,15,19,21,23,25,27,29,31,33,35,37,39,41,43,45,47,49,51,53,55,57,59,60,61’ci maddeler) olarak belirlenmiştir. Ölçekten düşük puan alınması eşcinselliğe ilişkin olumlu tutumu gösterirken yüksek puanlar olumsuz tutumu göstermektedir. Ölçekte yer alan 6 maddenin toplam ölçek puanı ile arasındaki korelasyon düşük olduğu için bu maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin 56 maddelik formunun uygulamada daha yararlı olacağı düşünülmüştür (Doğan ve ark. 2008).

Ölçeğin bütün maddeleri için Cronbach alfa değeri 0,95 bulunmuş ve kendi içinde tutarlı olduğu saptanmıştır. Böylece Eşcinsellik Tutum Ölçeği (ETÖ)’nin eşcinselliğe karşı tutum ve bilgi düzeyini ölçmekte geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir. Bizim çalışmamızda ise Cronbach alfa değeri 0,80 olarak bulunmuştur.

3.6.2. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırmanın verileri 04.12.2017-16.03.2018 tarihleri arasında Kars İlinde bulunan Fakülte/Yüksek okullarda uygulanmıştır. Öğrencilere verilen soru formu ve tutum ölçeği uygulanmadan önce bireylere çalışmanın amacı açıklanmış, verdikleri bilgilerin çalışma dışında hiçbir yerde kullanılmayacağı belirtilerek, çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı onamları alınmıştır. Veri toplama formları, 20-30 dk'lık bir zaman diliminde öğrenciler tarafından doldurulmuştur.

3.7. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma sonucu elde edilen veriler bilgisayar ortamında, Statistical Package for Social Sciences (SPSS) form Windows 20 paket programı kullanılarak araştırmacı tarafından aktarılmıştır. Örneklem sayısı 3048 olması ve sayısal değişkenin (Eşcinsellik Tutum Puanları) çarpıklık, basıklık katsayısının ± 2 aralığında olması nedeniyle değişkenin normal dağıldığı görülmüştür. Bu nedenle çalışmada parametrik olan istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır. Araştırmanın verilerinin analizinde sayı, yüzdellik, iki bağımsız grup arasındaki farklılıklar bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla bağımsız grup arasındaki farklılıklar ise, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve yapılan ANOVA sonucunda farklılık çıkması durumunda farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

3.8. Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmanın yapılabilmesi için Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 27.09.2017 tarih, 80576354-050-99 sayılı etik kurul onayı (Ek 3) ve Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü'nden 17.10.2017 tarih, 10829923-030.99 sayılı resmi izin (Ek 4) ve Eşcinsellik Tutum Ölçeğinin kullanılabilmesi için ilgili yazardan izin alınmıştır (Ek 5). Bununla birlikte, veriler toplanmadan önce öğrencilere çalışmanın amacı, öğrencilerin verdikleri bilgilerin gizli tutulacağı, başka hiçbir yerde kullanılmayacağı ve istedikleri anda çalışmadan

ayrılma hakkına sahip oldukları açıklanmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin varsa soruları yanıtlanmış ve araştırmaya katılıp katılmama konusunda özgür oldukları açıklanmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı onamları (Ek 6) alındıktan sonra öğrenciler çalışma kapsamına dahil edilmiştir.

3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları

- ❖ Araştırma Kars ilinde yer alan Kafkas Üniversitesinde bulunan tüm Fakülte/Yüksek okullarda yapılması nedeniyle Kars ilinde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.
- ❖ Konunun eşcinsellik olması nedeni ile araştırmaya katılmayı kabul ettikten sonra eşcinsellik tutum ölçeğindeki soruların müstehcen olduğunu düşünmeleri nedeniyle 20 öğrenci yanıtlamak istememiş ve çalışmayı yarıda bırakmışlardır.
- ❖ Ölçekte yer alan bazı ifadeleri (anal seks, gey, lezbiyen, heteroseksüel AIDS) bilmemesi nedeniyle 25 öğrenci çalışmadan ayrılmıştır.

4. BULGULAR

Üniversite öğrencilerinin eşcinselliğe ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada elde edilen bulgular üç başlık altında ele alınmıştır.

1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular
2. Öğrencilerin Eşcinselliğe İlişkin Bilgi ve Görüşlerine Yönelik ve Eşcinsellik Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısına İlişkin Bulgular
3. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerine ve Eşcinsellik Bilgi ve Görüşlerine Göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

4.1.Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı

n=3048

Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri	Sayı	%
Yaş Grubu		
17-19	637	20,9
20-22	1611	52,9
23 Yaş ve Üzeri	800	26,2
Cinsiyeti		
Kadın	1511	49,6
Erkek	1537	50,4
Öğrencinin Eğitim Öğrenim Aldığı Fakülte/Yüksekokul		
Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	324	10,6
Kars Meslek Yüksekokulu	150	4,9
Kazım Karabekir Meslek Yüksekokulu	94	3,1
Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu	226	7,4
Susuz Meslek Yüksekokulu	36	1,2
Sağlık Bilimleri Fakültesi	273	9,0
Eğitim Fakültesi	336	11,0

Fen Edebiyat Fakültesi	345	11,3
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	321	10,5
Veterinerlik Fakültesi	255	8,4
İlahiyat Fakültesi	303	9,9
Güzel Sanatlar Fakültesi ve Konservatuar	108	3,6
Tıp Fakültesi	116	3,8
Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	161	5,3
Öğrencinin Eğitim-Öğrenim Aldığı Bölüm		
Anestezi	207	6,8
Arkeoloji	69	2,3
Bankacılık ve Sigortacılık	11	0,4
Bilişim Teknolojileri	22	0,7
Biyoloji	12	0,4
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	55	1,8
Çağdaş Türk Lehçeleri	60	2,0
Çocuk Gelişimi	69	2,3
Ebelik	100	3,3
Elektrik	35	1,1
Fen Bilgisi Öğretmenliği	50	1,6
Geleneksel El Sanatları	19	0,6
Gıda Teknolojileri	31	1,0
Gürcü Dili ve Edebiyatı	21	0,7
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	33	1,1
Hemşirelik	172	5,6
İktisat	87	2,9
İlahiyat	304	10
İngiliz Dili ve Edebiyatı	53	1,7
İşletme	75	2,5
Kültürel Miras ve Turizm	15	0,5
Labaratuvar Teknolojileri	40	1,3
Labaratuvar ve Veteriner Sağlık	79	2,6
Makine	18	0,6
Makina Mühendisliği	161	5,3
Maliye	36	1,2
Mütercim-Tercümanlık	16	0,5
Müzik	44	1,4
Paramedik	44	1,4
PDR	27	0,9
Radyo Televizyon Programcılığı	43	1,4
Radyoloji	42	1,4
Rus Dili ve Edebiyatı	46	1,5
Sınıf Öğretmenliği	186	6,1
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	93	3,1
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	9	0,2
Tarih	68	2,2
Tıbbi Sekreterlik	31	1
Tıp	116	3,8
Türk Halk Müziği	64	2,1

Türkçe Öğretmenliği	64	2,1
Uluslararası Ticaret ve Lojistik	66	2,2
Veteriner Hekimliği	255	8,4
*Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf		
Hazırlık	69	2,3
1	935	30,7
2	932	30,6
3	518	17,0
4	504	16,5
5 ve 6. Sınıf	90	2,9
Annesinin Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	415	13,6
Okur-yazar	940	30,8
İlkokul	1257	41,2
Ortaokul	277	9,1
Lise	133	4,4
Yüksekokul/Üniversite	26	0,9
Babasının Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	98	3,2
Okur-yazar	662	21,7
İlkokul	1500	49,2
Ortaokul	610	20,0
Lise	108	3,6
Yüksekokul/Üniversite	70	2,3
En Uzun Süre Yaşadığı Yer		
İl Merkezi	1653	54,2
İlçe Merkezi	738	24,2
Köy	582	19,1
Kasaba	75	2,5
En Uzun Süre Yaşadığı Yerde Yaşama Süresi		
1-5 Yıl	1013	33,3
6-10 Yıl	1255	41,1
10 Yıl Üzeri	780	25,6
Çalışma Durumu		
Evet	188	6,2
Hayır	2860	93,8
Çalıştığı İş		
Hemşire	95	50,5
Part Time	93	49,5
Gelir Düzeyini Algılama Durumu		
İyi	71	2,3
Orta	111	3,7
Kötü	2866	94,0

*Araştırmaya katılan öğrencilerin 5 (Tıp-veteriner fakültesi), 6 (Tıp fakültesi) olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.1.1.'de öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde, öğrencilerin %52,9'unun 20-22 yaş aralığında, öğrencilerin %49,6'sının kadın %50,4'ünün erkek olduğu bulunmuştur. Yüksek okullarda öğrenim gören öğrencilerin %10,6'sının Atatürk Sağlık Hizmetleri,

%4,9'unun Kars Meslek %3,1'inin Kazım Karabekir, %1,2'sinin Susuz ve %7,4'ünün Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulunda olduğu belirlenmiştir. Fakültede öğrenim gören öğrencilerin, %9'unun Sağlık Bilimleri, %11'inin Eğitim, %11,3'ünün Fen Edebiyat, %10,5'inin İktisadi ve İdari Bilimler, %9,9'nun İlahiyat, %8,4'ünün Veteriner, %5,3'ünün Mühendislik ve Mimarlık, %3,8'inin Tıp ve %3,6'mın Güzel Sanatlar Fakültesi ve Konservatuardan oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %10'u İlahiyat, % 8,4'ü Veteriner Hekimliği, %6,8'i Anestezi, %6,1 Sınıf Öğretmenliği, %5,6'sı Hemşirelik, %5,3 Makina Mühendisliği, %3,8'i Tıp, %3,3'ü Ebelik, %3,1'i Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, %2,9'u İktisat, %2,6'sı Laboratuvar ve Veteriner Sağlık, %2,5'i İşletme, 2,3 Arkeoloji, %2,3'ü Çocuk Gelişimi, %2,2 Tarih, %2,2 Uluslararası Ticaret ve Lojistik, %2,1 Türkçe Öğretmenliği, %2,1 Türk Halk Müziği, %2,0'ı Çağdaş Türk Lehçeleri, %1,8 Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, %1,7'si İngiliz Dili ve Edebiyatı, %1,6'sı Fen Bilgisi Öğretmenliği, %1,5'i Rus Dili ve Edebiyatı, %1,4'ü Radyoloji, %1,4'ü Radyo Televizyon Programcılığı, %1,4'ü Paramedik, %1,4'ü Müzik, %1,3'ü Laboratuvar Teknolojileri, %1,2'si Maliye, %1,1'i Halkla İlişkiler ve Tanıtım, %1,1'i Elektrik, %1,0'ı Tıbbi Sekreterlik, %1,0'ı Gıda Teknolojileri, %0,9'u Piskolojik danışmanlık rehberlik (PDR), %0,7'si Gürcü Dili ve Edebiyatı, %0,7'si Bilişim Teknolojileri, %0,6'sı Makine, %0,6'si Geleneksel El Sanatları, %0,5'i Kültürel Miras ve Turizm, %0,5'i Mütercim-Tercümanlık, %0,4'ü Bankacılık ve Sigortacılık, %0,4'ü Biyoloji, bölümlerinde olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin %30,7'si birinci sınıf öğrencisi, öğrencilerin annelerinin %41,2'si ve babalarının %49,2'sinin ilkokul mezunu olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %54,2'sinin en uzun yaşadığı yer il merkezi ve %41,1'inin en uzun süre yaşadıkları yerde kalma süresinin 6-10 yıl olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %6,2'si herhangi bir işte çalışmakta iken %93,8'i ise çalışmamakta olduğu ve çalışanların %50,5'i hemşire, %49,5'i part time çalışmakta olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %94'ü gelir durumunun kötü olduğunu ifade etmiştir.

4.2. Öğrencilerin Eşcinselliğe İlişkin Bilgi ve Görüşlerine Yönelik ve Eşcinsellik Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısına İlişkin Bulgular

Tablo 4.2.1. Öğrencilerin Eşcinselliğe İlişkin Bilgi ve Görüşlerinin Dağılımı

n =3048

Eşcinselliğe İlişkin Bilgi ve Görüşlerine Yönelik Özellikler	Sayı	%
Bilgi Alma Durumu		
Alan	1721	56,5
Almayan	1327	43,5
Alınan Bilgi Türleri n:1721		
Aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler hissetmesidir	1073	62,4
Aynı cinsiyetten olan bireylerin beraberliğidir	379	22,0
Aynı cins insanların cinsel birliktelik yaşamadır	269	15,6
Eşcinsel Yönelimin Nedenlerine İlişkin Düşünceler*		
	Evet/Hayır	Evet/Hayır
İç Güdü	1694/1354	55,6/44,4
Genetik	936/2112	30,7/69,3
Annenin Baskın Olması	1186/1862	38,9/61,1
Babanın Silik Karakterde Olması	590/2458	19,4/80,6
Çocukken Karşı Cins Gibi Davranması	833/2215	27,3/72,7
Ruhsal Bozukluk	1016/2032	33,3/66,7
Karşı Cinsi Rol Model Alma	1123/1925	36,8/63,2
Eşcinsel Olduğu Düşünülen ya da Bilinen Bir Tanıdığının Olma Durumu		
Var	863	28,3
Yok	2185	71,7
Eşcinsel Olduğu Düşünülen ya da Bilinen Bireye Yakınlık Derecesi n:863		
Akraba	160	18,6
Arkadaş	184	21,3
Tanıdık	519	60,1
Eşcinsel Olduğu Düşünülen Bireylere Karşı Farklı Tutumlarının Olması Durumu n:863		
Var	617	71,5
Yok	246	28,5
Eşcinsel Olduğu Düşünülen Bireylere Karşı Sergilenen Tutumlar n:617		
Dışlama	278	45,1
Hiç Konuşmama	68	11,0
Uzak Durma	246	39,8
Korkma	25	4,1
Eşcinsel Bireylerin Dini İnançını Değerlendirme		
Güçlü	253	8,3

Orta	594	19,5
Zayıf	1977	64,9
Bilmiyorum	224	7,3
Eşcinsellerle İlgili Kuruluşları Bilme Durumu		
Bilen	916	30,1
Bilmeyen	2132	69,9
Eşcinsellerin Kimliklerini Saklama Nedenleri*		
	Evet/Hayır	Evet/Hayır
Toplum Baskısı	2570/478	84,3/15,7
Yalnız Kalma Korkusu	1904/1144	62,5/37,5
Günah ve Suç Olduğunu Düşünmesi	1751/1297	57,4/42,6
Dışlanma Korkusu	2056/992	67,5/32,5

*:Bu sorularda katılımcılar birden fazla cevap işaretleyebilmişler.

Tablo 4.2.1’de öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin bilgi ve görüşlerinin dağılımı yer almaktadır. Tablo incelendiğinde, öğrencilerin %56,5’i eşcinsellikle ilgili bilgi aldığı ve bunların tamamının bilgi kaynağının internet olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %62,4’ünün eşcinselliğe ilişkin aldığı bilginin “aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler hissetmesi” olarak belirtmiştir. Öğrencilerin %55,6’sı eşcinsel yönelimin nedeninin “içgüdü” olduğunu, %28,3’ünün eşcinsel olduğunu düşündüğü ya da bildiği bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı bulunmakta iken, %71,7’sinin bulunmamaktadır. Öğrencilerin %60,1’inin eşcinsel olduğu düşünülen ya da bilinen bireye yakınlık derecesini tanıdık olarak belirtmiştir. Öğrencilerin %71,5’inin eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı farklı tutum sergilediği ve bunların %45,1’inin dışlama, %39,8’unun uzak durma, %11’inin hiç konuşmama, %4,1’inin korkma şeklinde davranış ve tutum sergiledikleri bulunmuştur. Öğrencilerin %64,9’unun eşcinsel bireylerin dini inancının zayıf olduğunu, %69,9’unun eşcinsellerle ilgili kuruluşları bilmediğini ve %84,3’ünün eşcinsellerin toplum baskısı nedeniyle cinsel kimliklerini sakladıklarını ifade etmiştir.

Tablo 4.2.2.. Eşcinsellik Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı

	Ort. ± S.S.	Minimum-Maksimum	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
Eşcinsellik Tutum Ölçeği	2,85±0,33	1-5	56	0,80

Tablo 4.2.2’de, eşcinsellik tutum ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin eşcinsellik tutum ölçeği puan

ortalaması ($\bar{X}=2,85$) olarak belirlenmiştir. ölçeğin Cronbach Alfa Katsayısı 56 madde için “0,80” olarak bulunmuştur.

4.3. Sosyodemografik Özelliklerine ve Eşcinsellik Bilgi ve Görüşlerine Göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.3.1. Öğrencilerin Sosyo Demografik Özelliklerine Göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri	Sayı	Ort. ± S.S.	İstatistiksel Analiz	
Yaş Grubu			F	p
17-19	637	2,85 ±0,33	0,311	0,733
20-22	1611	2,84 ±0,34		
23 Yaş ve Üzeri	800	2,85 ±0,31		
Cinsiyeti*			t	p
Kadın	1511	2,86±0,32	2.363	0,018*
Erkek	1537	2,83±0,34		
Öğrencinin Eğitim Öğrenim Aldığı Fakülte/Yüksekokul			t	p
Fakülte	2218	2,85±0,29	1,063	0,288
Yüksekokul	830	2,83±0,41		
Öğrencinin Eğitim Öğrenim Aldığı Bölüm**			F	p
1.Anestezi	207	2,91±0,31	4,071	0,000*
2.Arkeoloji	69	2,82±0,29		
3.Bankacılık ve Sigortacılık	11	3,04±0,11		
4.Bilişim Teknolojileri	22	2,58±0,98		
5.Biyoloji	12	2,68±0,36		
6.Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	55	2,90±0,42		
7.Çağdaş Türk Lehçeleri	60	2,84±0,31		
8.Çocuk Gelişimi	69	2,85±0,50		
9.Ebelik	100	2,85±0,25		
10.Elektrik	35	2,65±0,47		
11.Fen Bilgisi Öğretmenliği	50	2,92±0,20		
12.Geleneksel El Sanatları	19	2,75±0,66		
13.Gıda Teknolojileri	31	2,82±0,31		
14.Gürcü Dili ve Edebiyatı	21	2,94±0,18		
15.Halkla İlişkiler ve Tanıtım	33	2,70±0,46		
16.Hemşirelik	172	2,89±0,35		
17.İktisat	87	2,87±0,32		
18.İlahiyat	304	2,82±0,21		
19.İngiliz Dili ve Edebiyatı	53	2,87±0,27		
20.İşletme	75	2,93±0,18		
21.Kültürel Miras ve Turizm	15	2,87±0,16		
22.Labaratuar Teknolojileri	40	2,86±0,39		
23.Labaratuar ve Veteriner Sağlık	79	2,87±0,33		
24.Makine	18	2,82±0,31		
25.Makina Mühendisliği	161	2,80±0,24		
26. Maliye	36	2,79±0,35		

27.Mütercim-Tercümanlık	16	2,93±0,21		
28.Müzik	44	2,99±0,21		
29.Paramedik	44	2,78±0,34		
30. Psikolojik Danışmanlık Rehberlik	27	2,92±0,19		
31.Radyo Televizyon Programcılığı	43	2,86±0,29		
32.Radyoloji	42	2,95±0,31		
33.Rus Dili ve Edebiyatı	46	2,97±0,34		
34.Sınıf Öğretmenliği	186	2,87±0,23		
35.Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	93	2,84±0,37		
36.Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	9	2,85±0,30		
37.Tarih	68	2,90±0,29		
38.Tıbbi Sekreterlik	31	2,45±0,41		
39.Tıp	116	2,88±0,28		
40.Türk Halk Müziği	64	2,74±0,46		
41.Türkçe Öğretmenliği	64	2,93±0,28		
42.Uluslararası Ticaret ve Lojistik	66	2,91±0,30		
43.Veteriner Hekimliği	255	2,77±0,34		
Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf***			F	p
Hazırlık	69	2,89±0,26		
1	935	2,86±0,33		
2	932	2,80±0,36		
3	518	2,87±0,30		
4	504	2,88±0,27	7,106	0,000*
5 ve 6. Sınıf	90	2,74±0,37		
Annesinin Eğitim Durumu			F	p
Okur-yazar değil	415	2,84±0,32		
Okur-yazar	940	2,85±0,31		
İlkokul	1257	2,83±0,36		
Ortaokul	277	2,89±0,28	1,734	0,123
Lise	133	2,83±0,29		
Yüksekokul/Üniversite	26	2,84±0,38		
Babasının Eğitim Durumu			F	p
Okur-yazar değil	98	2,80±0,32		
Okur-yazar	662	2,83±0,31		
İlkokul	1500	2,85±0,33		
Ortaokul	610	2,85±0,36	0,867	0,503
Lise	108	2,82±0,27		
Yüksekokul/Üniversite	70	2,81±0,30		
En Uzun Süre Yaşadığı Yer ****			F	p
İl Merkez	1653	2,85±0,32		
İlçe Merkezi	738	2,86±0,35	3,849	0,021*
Köy/Kasaba	657	2,81±0,34		
En Uzun Süre Yaşadığı Yerde Yaşama Süresi			F	p
1-5 Yıl	1013	2,84±0,33		
6-10 Yıl	1249	2,84±0,33	0,182	0,833
10 Yıl Üzeri	780	2,85±0,33		
Çalışma Durumu			t	p
Evet	188	2,87±0,32	0,912	0,362
Hayır	2860	2,84±0,33		

Çalıştığı İş			t	p
Hemşire	95	2,85±0,34	-0,827	0,409
Part-Time	93	2,89±0,29		
Gelir Düzeyini Algılama Durumu			F	p
İyi	71	2,80±0,32	1,376	0,253
Orta	111	2,88±0,30		
Kötü	2866	2,85±0,33		

*:p<0,05 (istatistiksel olarak anlamlı)

**Fark: 1-4,10,37,39,42; 2-37; 3-37; 4-6,11,16,20; 4-32,33,34,36; 4-38,40,41; 6-37; 7-37; 8-37; 9-37; 10-16,20,32,33,40; 11-37; 13-37; 14-37; 16-37;17-37; 18-37; 19-37; 20-37; 21-37; 22-37; 23-37; 25-37; 26-37; 27-37; 28-37; 29-37; 30-37; 31-37; 32-37; 33-37; 34-37; 35-37; 36-37; 37-38,39,40,41,42

***Fark:1-2,5; 2-3,4; 3-5,4-5

****Fark: 3-1,2

Tablo 4.3.1’de, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği (ETÖ) puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir.

Tablo incelendiğinde, yaşı 17-19 olan öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}$ =2,85), yaşı 20-22 olan öğrencilerin ($\bar{X}$ =2,84), yaşı 23 ve üstünde olan öğrencilerin puan ortalamasının ($\bar{X}$ =2,85) olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel açıdan önemsiz olduğu bulunmuştur (F:0,311, p >0,05).

Öğrencilerin cinsiyetine göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde, kadınların puan ortalamasının ($\bar{X}$ =2,86) erkeklerden ($\bar{X}$ =2,83), daha yüksek ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (t: 2.363, p<0,05).

Öğrencilerin eğitim durumuna göre ETÖ puan ortalamalarına bakıldığında, yükseköğretim öğrencilerinin puan ortalamasının ($\bar{X}$ =2,83) fakülte öğrencilerinin ($\bar{X}$ =2,85) puan ortalamasından daha düşük olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir (t:-1,063, p>0,05).

Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde, Anestezi ($\bar{X}$ =2,91), bölümünde öğrenim gören öğrencilerin puan

ortalaması Bilişim Teknolojileri ($\bar{X} = 2,58$), Elektrik ($\bar{X} = 2,65$), Tıbbi Sekreterlik ($\bar{X} = 2,45$), Türk Halk Müziği ($\bar{X} = 2,74$) ve Veteriner Hekimlik ($\bar{X} = 2,77$) öğrencilerinin puan ortalamasından yüksek ve istatistiksel olarak aralarındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Arkeoloji ($\bar{X} = 2,82$), Bankacılık ve Sigortacılık ($\bar{X} = 3,04$), Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ($\bar{X} = 2,90$), Çağdaş Türk Dili ve Lehçeleri ($\bar{X} = 2,84$), Çocuk Gelişimi ($\bar{X} = 2,85$), Fen Bilgisi Öğretmenliği ($\bar{X} = 2,92$), Gıda Teknolojileri ($\bar{X} = 2,82$), Gürcü Dili ve Edebiyatı ($\bar{X} = 2,94$), Hemşirelik ($\bar{X} = 2,89$), İktisat ($\bar{X} = 2,87$), İlahiyat ($\bar{X} = 2,82$), İngiliz Dili ve Edebiyatı ($\bar{X} = 2,87$), İşletme ($\bar{X} = 2,93$), Kültürel Miras ve Turizm ($\bar{X} = 2,87$), Laboratuvar Teknolojileri ($\bar{X} = 2,86$), Laboratuvar ve Veteriner Sağlık ($\bar{X} = 2,87$), Ebelik ($\bar{X} = 2,85$), Makina Mühendisliği ($\bar{X} = 2,80$), Maliye ($\bar{X} = 2,79$), Mütercim-Tercümanlık ($\bar{X} = 2,93$), Müzik ($\bar{X} = 2,99$), Paramedik ($\bar{X} = 2,78$), Psikolojik Danışmanlık Rehberlik ($\bar{X} = 2,92$), Radyo Televizyon Programcılığı ($2,86 \pm 0,290$), Radyoloji ($\bar{X} = 2,95$), Rus Dili ve Edebiyatı ($\bar{X} = 2,97$), Sınıf Öğretmenliği ($\bar{X} = 2,87$), Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ($\bar{X} = 2,84$) ve Tarih ($\bar{X} = 2,90$) bölümü öğrencilerinin puan ortalaması Tıbbi Sekreterlik ($\bar{X} = 2,45$) bölümü öğrencilerinin puan ortalamasından düşük ve Tıbbi sekreterlik ile her bir bölüm arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır. Bilişim Teknolojileri ($\bar{X} = 2,58$) bölümü öğrencilerinin puan ortalaması Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ($\bar{X} = 2,90$), Fen Bilgisi Öğretmenliği ($\bar{X} = 2,92$), Hemşirelik ($\bar{X} = 2,89$), İşletme ($\bar{X} = 2,93$), Radyoloji ($\bar{X} = 2,95$), Rus Dili ve Edebiyatı ($\bar{X} = 2,97$), Sınıf Öğretmenliği ($\bar{X} = 2,87$), Tarih ($\bar{X} = 2,90$), Tıp ($\bar{X} = 2,88$), Türkçe Öğretmenliği ($\bar{X} = 2,93$) ve Uluslararası Ticaret ve Lojistik ($\bar{X} = 2,91$) bölümü öğrencilerinin puan ortalamasından düşük ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Elektrik ($\bar{X} = 2,65$) bölümü öğrencilerinin puan ortalaması Hemşirelik ($\bar{X} = 2,89$), Maliye ($\bar{X} = 2,79$), Radyoloji ($\bar{X} = 2,95$), Rus Dili ve Edebiyatı ($\bar{X} = 2,97$), Türkçe Öğretmenliği ($\bar{X} = 2,93$) öğrencilerinin puan ortalamasından düşük olup, aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Tıbbi Sekreterlik ($\bar{X} = 2,45$) bölümü öğrencilerinin puan

ortalaması Tıp ($\bar{X} = 2,88$), Türk Halk Müziği ($\bar{X} = 2,74$), Türkçe Öğretmenliği ($\bar{X} = 2,93$), Uluslararası Ticaret ve Lojistik ($\bar{X} = 2,91$) ve Veteriner Hekimlik ($\bar{X} = 2,77$) öğrencilerinin puan ortalamasından düşük ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (f:4,071, p<0,05).

Öğrencilerin sınıflarına göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde, hazırlık sınıfının puan ortalaması ($\bar{X} = 2,89$) birinci sınıf ($\bar{X} = 2,86$), ikinci sınıf ($\bar{X} = 2,80$), üçüncü sınıf ($\bar{X} = 2,87$), dördüncü sınıf ($\bar{X} = 2,88$), beş ve altıncı sınıf ($\bar{X} = 2,74$) öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (F:7,106, p<0,05). Buna göre 1.sınıftaki öğrencilerin eşcinsellik tutumları 2. ve 5.-6..sınıftaki kişilerden anlamlı derecede daha fazladır. 2.sınıftaki öğrencilerin eşcinsellik tutumları 3. ve 4.sınıftaki kişilerden anlamlı derecede daha azdır. 3. Ve 4. Sınıftaki kişilerin eşcinsellik tutumları 5.-6.sınıftaki kişilerden anlamlı derecede daha fazladır.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre ETÖ puan ortalamalarına bakıldığında; okur-yazar olmayanların ($\bar{X} = 2,84$), okur-yazar ($\bar{X} = 2,85$), ilkokul ($\bar{X} = 2,83$), ortaokul ($\bar{X} = 2,89$), lise ($\bar{X} = 2,83$) ve yüksekokul/üniversite ($\bar{X} = 2,84$) mezunlarının puan ortalamaları görülmektedir. Annelerin eğitim durumları ile eşcinsellik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (F: 1,734, p> 0,05).

Öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre ETÖ puan ortalamalarına bakıldığında; okur-yazar olmayanların ($\bar{X} = 2,80$), okur-yazar ($\bar{X} = 2,83$) ilkokul ($\bar{X} = 2,85$) ortaokul ($\bar{X} = 2,85$), lise ($\bar{X} = 2,82$) ve yüksekokul/üniversite ($\bar{X} = 2,81$) mezunlarının puan ortalamaları görülmektedir. Babaların eğitim durumları ile eşcinsellik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur (F: 0,867, p> 0,05).

Öğrencilerin en uzun süre yaşadıkları yere göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde, en uzun süre yaşadığı yer, köy/kasaba ($\bar{X} = 2,81$) olan kişilerin eşcinsellik tutumları il ($\bar{X} = 2,85$) ve ilçe ($\bar{X} = 2,86$) merkezinde yaşayan kişilere

göre anlamlı derecede daha düşük ve istatistiksel olarak önemli olduğu bulunmuştur (F: 3,849, p:<0,05).

Öğrencilerin en uzun süre yaşadığı yerde kalma süresine göre ETÖ puan ortalamalarının 1-5 yıl yaşayanların ($\bar{X}=2,84$), 5-10 yıl yaşayanların ($\bar{X}=2,84$) ve 10 yıl ve üzerinde yaşayanların ($\bar{X}=2,85$) olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur (F:0,182, p>0,05).

Öğrencilerin çalışma durumuna göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde, çalışan öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,87$), çalışmayan öğrencilerin ($\bar{X}=2,84$) puan ortalamasından yüksek ve aralarındaki farkın anlamsız olduğu bulunmuştur (t: 0,912, p>0,05).

Çalışan öğrencilerin yaptığı işe göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde; hemşire olarak çalışan öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,85$), part time olarak çalışan öğrencilerin puan ortalamasınının ($\bar{X}=2,89$) olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamsız olduğu bulunmuştur (t: 0,827, p>0,05).

Öğrencilerin gelir durumuna göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde, gelir durumu iyi ($\bar{X}=2,80$), orta ($\bar{X}=2,88$) ve kötü ($\bar{X}=2,85$) olan öğrencilerin puan ortalamaları görülmektedir. Öğrencilerin, gelir düzeyine göre eşcinsellik tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir (F: 1,376, p>0,05).

Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Eşcinselliğe Yönelik Bilgi ve Görüşlerine Göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri	Sayı	Ort. ± S.S.	İstatistiksel Analiz	
Bilgi Alma Durumu			t	p
Alan	1721	2,85±0,32	0,734	0,463
Almayan	1327	2,84±0,34		
Alınan Bilgi Türleri			F	p

1.Aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler hissetmesidir	1073	2,85±0,32	0,616	0,540
2.Aynı cinsiyetten olan bireylerin beraberliğidir	379	2,83±0,33		
3.Aynı cins insanların cinsel birliktelik yaşamamasıdır	269	2,86±0,30		
Eşcinsel Yönelimin Nedenlerine İlişkin Düşünceler			t	p
	Evet/Hayır	Evet/Hayır		
İç GÜdü	1694/1354	2,85±0,33/2,84±0,33	0,970	0,332
Genetik	936/2112	2,84±0,30/2,85±0,34	-0,335	0,738
Annenin Baskın Olması	1186/1862	2,84±0,32/2,85±0,33	-1,162	0,245
Babanın Silik Olması	590/2458	2,84±0,31/2,85±0,33	-0,347	0,729
Çocukken Karşı Cins Gibi Davranması	833/2215	2,85±0,31/2,84±0,34	0,284	0,777
Ruhsal Bozukluk	1016/2032	2,84±0,33/2,85±0,33	-0,064	0,949
Rol Model Alma	1123/1925	2,84±0,32/2,85±0,33	-0,497	0,620
Eşcinsel Olduğu Düşünülen ya da Bilinen Bir Tanıdığı Olma Durumu*			t	p
Var	863	2,83±0,37	-2,075	0,038*
Yok	2185	2,85±0,31		
Eşcinsel Olduğu Düşünülen ya da Bilinen Bireye Yakınlık Derecesi**			F	p
Akraba	160	2,64±0,45	26,526	0,000*
Arkadaş	184	2,86±0,34		
Tanıdık	519	2,87±0,33		
Eşcinsel Olduğu Düşünülen Bireylere Karşı Farklı Tutumlarının Olması Durumu*			t	p
Var	617	2,79±0,38	-5,042	0,000*
Yok	246	2,92±0,32		
Eşcinsel Olduğu Düşünülen Bireylere Karşı Sergilenen Tutumlar***			F	p
Dışlama	278	2,75±0,42	3,437	0,017*
Hiç Konuşmama	68	2,72±0,31		
Uzak Durma	246	2,84±0,34		

Korkma	25	2,85±0,27		
Eşcinsel Bireylerin Dini İnançını Değerlendirme****			F	p
Güçlü	253	2,74±0,41	22,058	0,000*
Orta	818	2,89±0,30		
Zayıf	1977	2,84±0,33		
Eşcinsellerle İlgili Kuruluşları Bilme Durumu *			t	p
Bilen	916	2,86±0,32	2,125	0,034*
Bilmeyen	2132	2,84±0,33		
Eşcinsellerin Kimliklerini Saklama Nedenleri*			t	p
	Evet/Hayır	Evet/Hayır		
Toplum Baskısı	2570/478	2,85±0,33/2,84±0,33	4,910	0,000*
Yalnız Kalma Korkusu	1904/1144	2,84±0,30/2,85±0,34	1,925	0,054
Günah ve Suç Olduğunu Düşünmesi	1751/1297	2,84±0,32/2,85±0,33	1,361	0,173
Dışlanma Korkusu	2056/992	2,84±0,31/2,85±0,33	0,488	0,626

*:p<0,001 (istatistiksel olarak anlamlı)

**Fark: 1-2,3

***Fark: 1-3

**** Fark: 1-2,3 / 2-3

Tablo 4.3.2’de öğrencilerin eşcinselliğe yönelik bilgi ve görüşlerine göre ETÖ puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir.

Tablo incelendiğinde, eşcinsellikle ilgili bilgi alanların puan ortalamasının ($\bar{X}=2,85$) almayanların puan ortalamasından ($\bar{X}=2,84$) daha yüksek olup aralarındaki fark istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur (t: 0,734, p>0,05).

Eşcinsellikle ilgili alınan bilgi türlerine göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde, ‘Aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler

hissetmesidir' ($\bar{X}=2,85$), 'Aynı cinsiyetten olan bireylerin beraberliğidir' ($\bar{X}=2,83$), 'Aynı cins insanların cinsel birliktelik yaşamasıdır' ($\bar{X}=2,86$) şeklinde bilgi alan öğrencilerin puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (F: 0,616, $p>0,05$).

Eşcinsel yönelimin nedenlerine göre ETÖ puan ortalamalarına baktığımızda; eşcinselliğin içgüdü olduğunu düşünen öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2,85$), düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2,84$) daha yüksek ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak önemsiz olduğu belirlenmiştir (t:0,970, $p>0,05$). Eşcinselliğin genetik olduğunu düşünen öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2,84$), düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2,85$) daha düşük ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamsız olduğu belirlenmiştir (t:-0,35, $p>0,05$). Eşcinsel yönelimi tercih etmede annenin baskın karakterde olması olduğunu düşünenlerin ortalaması ($\bar{X}=2,84$) düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2,85$) düşük ancak aralarındaki farkın anlamsız olduğu belirlenmiştir (t:1,162, $p>0,05$). Eşcinsel yönelimi tercih etmede babanın silik karakterde olması olduğunu düşünen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,84$) düşünmeyen öğrencilerden ($\bar{X}=2,85$) daha düşük ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak önemsiz olduğu belirlenmiştir (t:-0,347, $p>0,05$). Eşcinsel yönelimin nedenini çocukken karşı cins gibi davranması olarak düşünen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,85$) düşünmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2,84$) daha yüksek ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak önemsiz olduğu belirlenmiştir (t:0,284, $p>0,05$). Eşcinselliğin nedeninin ruhsal bozukluk olduğunu düşünen öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2,84$) düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2,85$) düşük olup aralarındaki fark istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur (t:-0,064, $p>0,05$). Eşcinsel yönelimin nedeninin rol model olduğunu düşünenlerin ortalaması ($\bar{X}=2,84$), düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2,85$) düşük ve aralarındaki farkın anlamsız olduğu bulunmuştur (t:-0,497, $p>0,05$).

Eşcinsel olduğu düşünülen ya da bilinen bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olma durumlarına göre ETÖ puan ortalamalarına baktığımızda; eşcinsellik tutumları,

eşcinsel olduğunu düşündüğü ya da bildiği bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olmayan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2,85$), olan öğrencilerden ($\bar{X}=2,83$) anlamlı derecede daha fazladır (t:-2,075, p<0,05).

Yakınlıklara göre ETÖ puan ortalamalarını incelediğimizde; eşcinsel akrabası olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2,64$) eşcinsel arkadaşı olan öğrencilerin ($\bar{X}=2,86$) ve eşcinsel tanıdığı olan ($\bar{X}=2,87$) öğrencilerden anlamlı derecede daha düşüktür (F: 26,526, p<0,05).

Öğrencilerin eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı farklı tutumlarının olması durumuna göre ETÖ puan ortalaması incelendiğinde; eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı farklı tutumları olan öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,92$), farklı olmayanların ortalamasından ($\bar{X}=2,79$) anlamlı derecede daha fazladır (t:-5,042, p<0,05).

Öğrencilerin eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı sergiledikleri tutum puan ortalamalarına baktığımızda; dışlama ($\bar{X}=2,75$), hiç konuşmama ($\bar{X}=2,72$), uzak durma ($\bar{X}=2,84$) ve korkma ($\bar{X}=2,85$) şeklinde olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (F: 3,437, p<0,05).

Eşcinsel bireylerin dini inançlarına göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde; eşcinsellerin dini inançlarını güçlü olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,74$), orta ($\bar{X}=2,89$) ve zayıf ($\bar{X}=2,84$) olarak değerlendirenlerin ortalamasından anlamlı derecede daha düşüktür. Eşcinsellerin dini inançlarını orta olarak değerlendiren öğrencilerin puan ortalamaları zayıf olarak değerlendiren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı derecede daha yüksektir (F: 22,058, p<0,05).

Eşcinsellerle ilgili kuruluşları bilme durumuna göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde; eşcinsellerle ilgili kuruluşları bilen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,86$), bilmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2,84$) anlamlı derecede daha fazladır (t:2,125, p<0,05).

Eşcinsellerin kimliklerini saklama nedenlerine göre ETÖ puan ortalamalarına bakıldığında; toplum baskısı olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,85$), belirtmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2,84$) daha yüksek ($t:4,910$, $p<0,05$), yalnız kalma korkusu olduğunu söyleyen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,84$), söylemeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2,85$) daha düşük ($t:1,925$, $p<0,05$), günah ve suç olduğunu düşünmek olduğunu söyleyen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,84$), söylemeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2,85$) daha düşük ($t:1,361$, $p<0,05$), dışlanma korkusu olarak belirten öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,84$), belirtmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2,85$) düşük olup aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t:0,488$, $p<0,05$).

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma Kafkas Üniversitesi il merkezinde bulunan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumlarının belirlenmesi açısından önemli bir çalışmadır.

Bu çalışmada 20-22 yaş grubunda olan öğrencilerin eşcinsel bireylere ilişkin tutumlarının, 17-19 yaş aralığındaki ve 23 yaş ve üzeri olan öğrencilerin tutumlarına göre nispeten daha olumsuz olduğu bulunmuştur. Ancak istatistiksel olarak aralarındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 4.3.1). Göregenli ve Erel'in üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin yaşları ilerledikçe homofobi düzeylerinin azaldığını bulunmuştur (akt. Sakallı Uğurlu 2006). Ummak'ın (2012) çalışmasında, yaş arttıkça lezbiyen ve geylere yönelik tutumların olumlu olduğu bulunmuştur (Ummak 2012). Bu sonuçlar ile çalışma bulgumuzun farklı olmasının nedeninin, çalışmaların farklı örneklem grupları ile çalışılmış olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre anlamlı derecede olumsuz tutuma sahip oldukları belirlenmiştir ($p<0,05$; Tablo 4.3.1). Yapılan çalışmalarda kadınların eşcinsellere ilişkin tutumlarının erkeklerden daha olumlu olduğu belirlenmiştir (Swank ve Raiz 2010, Bakır-Ayğar ve ark. 2015, Sakallı ve Uğurlu 2001, Güney ve ark. 2004, Çirakoğlu 2006, Lozano Verduzco ve Diaz-Loving 2009). Bu sonuçlar çalışmamızla farklılık göstermektedir. Erkeklerin eşcinsellere ilişkin tutumlarının daha olumlu olmasının nedeni erkeklerin daha çok sosyal ortamlara girmeleri, daha çok arkadaşlık kurmaları ve eşcinsel bireylerle karşılaşma ihtimallerinin daha yüksek olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada fakülte öğrencilerinin anlamlı olmamakla birlikte daha olumsuz tutuma sahip oldukları belirlenmiştir ($p<0,05$; Tablo 4.3.1). Bu sonuç öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin eşcinselliğe ilişkin tutumlarının farklılığa neden olmadığını düşündürmektedir.

Çalışmamızda anestezi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tutumu bilişim teknolojileri, elektrik, tıbbi sekreterlik, türk halk müziği ve veteriner hekimlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin tutumlarından daha olumsuz olduğu belirlenmiş ve aralarındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$; Tablo 4.3.1). Ebelik, hemşirelik, laboratuvar teknolojileri, laboratuvar ve veteriner sağlık, paramedik, tıp fakültesi ve veteriner hekimlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin tutumu tıbbi sekreterlik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tutumlarından daha olumsuz ve aralarındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$; Tablo 4.3.1). Bunun yanısıra tıbbi sekreterlik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumu diğer tüm bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin tutumlarından daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bir başka çalışmada ise, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümü öğrencilerinin eşcinsel bireylere yönelik tutumları okul öncesi, Türkçe ve sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinden daha olumlu ve homofobi düzeyleri daha düşük bulunmuştur (Bakır-Ayğar ve ark. 2015). Ummak'ın 2012'de yaptığı çalışmada, en düşük homofobik tepkileri iletişim fakültesi öğrencilerinin verdiği, en yüksek homofobik tepkileri ise Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin verdiği belirlenmiştir (Ummak 2012). Bu farklılıkların ortaya çıkmasının nedeninin; öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin bilgilere; internet, kitap, gazete, sosyal medya vb. kaynaklardan ulaşmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, öğrencilerin okudukları sınıflara göre yapılan analizler sonucunda sınıf düzeyi yükseldikçe tutumun olumlu yönde arttığı ve homofobi düzeyinin düştüğü görülmüştür. Yapılan bir çalışmada eğitim seviyesindeki artışın eşcinsel bireylere yönelik tutumu olumlu yönde etkilediği saptanmıştır (Sakallı ve Uğurlu 2006). Araştırmaların çoğu eğitim, homofobi ve eğitim seviyesi arasında ters bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça homofobi düzeyleri azalmaktadır (Sakallı ve Uğurlu 2006, Berkman ve Zinberg 1997 Herek ve Capitano 1995). Bizim çalışmamızda ise sınıf düzeyi beş ve altı olan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumları, sınıf düzeyi, bir, üç ve dört olan öğrencilerin tutumlarından daha olumlu olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$; Tablo 4.3.1). Bakır Ayğar, Gündoğdu ve Ayğar'ın Mersin Üniversitesi öğrencilerinin eşcinsellere yönelik tutumları üzerine

yaptığı bir çalışmada öğrencilerin sınıflarının LGBT (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trasseksüel) bireylere yönelik tutumu etkilediği; sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin eşcinsellere yönelik tutumlarının olumlu yönde arttığı saptanmıştır (Bakır-Ayğar ve ark. 2015). Lambert ve ark., lezbiyen ve geylere yönelik tutumlar üzerinde eğitim seviyesinin etkisini inceledikleri çalışmada, üniversite son sınıf öğrencilerinin eşcinsellere yönelik tutumlarının üniversite birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine göre daha olumlu olduğunu gözlemlemişlerdir (Lambert ve ark. 2016). Bu sonuçlar, üniversite eğitiminin öğrencilerin, eşcinsel bireylere daha olumlu ve daha hoşgörülü yaklaşması konusunda etkili olduğu söylenebilir.

Çalışmamızda öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyleri eşcinselliğe ilişkin tutumlarını etkilemediği görülmüştür ($p>0,05$; Tablo 4.3.1). Yapılan bir çalışmada, öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumu arttıkça olumsuz tutumların da arttığı görülmüş ve eğitim seviyesi yüksek ebeveynlere sahip olan öğrencilerin ailelerinin eşcinselliği kendi sosyal statülerine yakıştıramadıkları, eşcinselliğin daha çok düşük eğitim seviyesi ve sosyo-ekonomik düzeyde görülen bir durum olarak algıladıkları görülmüştür (Sadıç ve Beydağ 2018). Gönenç ve Erenel'in çalışmasında, hemşirelik öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi yükseldikçe homofobik tutumlarının azaldığı bulunmuştur (Gönenç ve Erel 2017).

Eşcinsellere yönelik tutumları sosyal ve psikolojik açıdan inceleyen bir çalışmada yaşanan yerin olumsuz tutumlarla ilişkili olduğu belirlenmiştir (Herek 1984). Bu çalışmada ise, il ve ilçede yaşayan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumlarının köy/kasabada yaşayanlara göre daha olumsuz olduğu bulunmuştur ($p<0,05$; Tablo 4.3.1). Quinn kırsal alanlarda yaşayan geylerin ve lezbiyenlerin yoğun bir şekilde sosyal dışlanma yaşadıkları ve daha düşük aidiyet duygusu yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır (Quinn 2003). McCarthy ise kırsal kesimlerde, kamusal buluşma alanlarının az olması nedeniyle sosyal grup kimliğinin gelişmesinin güçleştiğini belirtmiştir (McCarthy 2000). Bu çalışmada en uzun süre il ve ilçede yaşayan öğrencilerin eşcinsel bireyler ile karşılaşma olasılıklarının daha fazla olması nedeniyle onlara yönelik önyargılı yada eşcinsel bireylere ilişkin olumsuz bir deneyim yaşamış olmaları ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Bunun yanı sıra bulunduğu yerleşim yerinde yaşama süresi 10 yıl ve üzerinde olan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumları yaşadığı süre 1-5 yıl ve 6-10 yıl arasında olan öğrencilere göre nispeten daha olumsuz olduğu görülmekte ancak istatistiksel olarak aralarındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 4.3.1). Yapılan bir çalışmada, öğrencilerin doğum yeri açısından ve üniversite öncesi yaşamlarının büyük bir bölümünün geçtiği yer açısından ele alındığında, lezbiyen ve geylere yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir (Bakır-Ayğar ve ark. 2015). Buna göre yaşanan yerde yaşama süresinin eşcinsellik tutumunu etkilemediğini söyleyebiliriz.

Çalışma yaşamı, bireyin tutum ve davranışlarında belirleyici bir rol oynayabilmektedir (Ünver 2013). Çalışmamızda, herhangi bir işte çalışan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumlarının çalışmayan öğrencilere göre, çalışan öğrencilerden ise part time olarak çalışan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumları hemşire olarak çalışanlara göre daha olumsuz ve istatistiksel olarak da anlamsız olduğu görülmüştür ($p>0,05$; Tablo 4.3.1). Buda hemşirelik mesleğinde çalışan bireylerin tüm insanlara eşit ve etik ilkeler çerçevesinde yaklaşması ve o doğrultuda gerekli tüm işlemleri yapması gerektiği bilincini kazanmış olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Gelir düzeyi bireylerin ailelerin refah düzeyini artırmaktadır. Gelir durumu orta olan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumları, gelir düzeyi iyi ve kötü olan öğrencilere göre nispeten daha olumsuz olduğu görülmekte ancak istatistiksel olarak aralarındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 4.3.1). Yapılan çalışmalarda ekonomik düzeyin düşük olmasının eşcinsellere yönelik olumsuz tutumlarla ilişkili olduğu görülmüştür (Andersen ve Fetner 2008, Lemelle ve Battle 2004). Yapılan diğer bir çalışmada ise ekonomik durumunun yüksek olduğunu belirtenlerin eşcinselliğe yönelik tutumlarının, orta olarak belirtenlere göre daha olumsuz olduğu ve ailesinin ekonomik durumunu yüksek olarak belirten öğrencilerin, eşcinselliğin aileleri tarafından kabul edilebilir bir durum olmadığı şeklinde yorumlandığı görülmüştür (Sadıç ve Beydağ 2018).

Bu çalışmada, öğrencilerin %56,5'i eşcinselliğe ilişkin bilgi almış, bilgi alan öğrencilerin %62,3'ü eşcinselliği aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler hissetmesi şeklinde tanımlamışlardır (Tablo 4.3.2). Eşcinsellik ile ilgili bilgi alan öğrencilerin tutumları bilgi almayan öğrencilere göre daha olumsuz ve istatistiksel olarak aralarındaki fark anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$; Tablo 4.3.2). Eşcinselliğe ilişkin; 'Aynı cinsiyetten olan bireylerin beraberliğidir' şeklinde bilgi alan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumları 'Aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler hissetmesidir' ve 'Aynı cins insanların cinsel birliktelik yaşamasıdır' şeklinde bilgi alan öğrencilere göre daha olumlu olduğu ancak istatistiksel olarak aralarındaki farkın anlamsız olduğu bulunmuştur ($p>0,05$; Tablo 4.3.2). Yapılan bir çalışmada, tıp öğrencileri ve intörnlerin homoseksüellik hakkında yetersiz bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir (Banwari ve ark. 2015). Bu durumun nedeninin, öğrencilerin bu konuda yeterli ve doğru bilgi alabilecekleri kaynağa ulaşmamaları ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Eşcinselliğin hastalık olarak görülmesi, bu hastalığa neden olabilecek etkenlerin yıllar boyunca araştırılmasına yol açmıştır (Vreeland ve ark. 1995, Akt:Bayar 2016). Cinsel yönelim her ne kadar günümüzde bir hastalık olarak görülme de, gerek sağlık çalışanları gerekse toplum içinde eşcinselliği hastalık olarak görenler vardır (Herek 2007). Çalışmamızda öğrencilerin %55,6'sı eşcinselliğin içgüdü olduğunu düşünmekte ve eşcinsel bireylere daha olumlu tutum sergiledikleri belirlenmiştir (Tablo 4.2.1). Kan ve ark. (2009) yaptığı çalışmada, tıp öğrencilerininin %25'den fazlasının eşcinselliğin tedavi gerektiren psikolojik bir bozukluk olduğunu düşündükleri bulunmuştur (Kan ve ark. 2009). Yapılan farklı bir çalışmada ise, gey ve lezbiyenlere ilişkin görüş belirten katılımcıların %46,6'sının eşcinselliğin ruhsal bir bozukluk olduğunu belirtmişlerdir (Güney ve ark. 2004). Bizim çalışmamızda ise öğrencilerin %33,3'ü eşcinselliğin ruhsal bozukluk olduğunu düşünmektedir (Tablo 4.2.1). Bu bağlamda çalışmamız yapılan çalışmalar ile benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmada eşcinsel tanıdık ve yakınlık düzeyine göre bakıldığında, eşcinsel olduğunu düşündüğü ya da bildiği bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olan öğrencilerin tutumlarının bildiği bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olmayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,05$; Tablo 4.3.2). Öğrencilerin eşcinsellere yakınlık düzeyi arttıkça tutumlarının olumlu yönde değiştiği görülmektedir. Andersen ile Herek ve Capitano'nun çalışmalarında, eşcinsellerle olumlu sosyal ilişkileri olan bireylerin ilişkilerinin olumlu yönde olmasına ve onlara yönelik tutumlarını olumlu yöne kaydırabildiğine ilişkin sonuçlar ortaya koymuştur (Andersen 2002, Herek ve Capitano 1996). Herek'e göre, eşcinsellerle olumlu sosyal ilişkilerin kurulması, eşcinsellere yönelik önyargıları da azaltmaktadır (Herek 1996, Akt:Kıraç 2013). Şah da, bireylerin tanıdıkları kişinin eşcinsel, biseksüel veya transseksüel olma durumuna göre, o yönelime/kimliğe ilişkin görüş ve açıklamalarının, böyle bir tanıdıkları olmadığını belirtenlere göre daha olumlu olduğunu belirtmektedir (Şah 2012). Çalışmamızda eşcinsel bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olmayan öğrencilerin tutumlarının olumsuz olmasının nedeninin eşcinsel bireyler ile hiçbir sosyal etkileşimlerinin olmaması nedeniyle önyargılı yaklaşımları ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamıza katılan öğrenciler, eşcinsel olduğunu düşündüğü bireylere karşı çoğunlukla, dışlayarak (%45,1) ve uzak durarak (%39,9) tepki gösterdikleri belirlenmiştir (Tablo 4.2.1). Eşcinsel olduğunu düşündüğü bireye karşı dışlayarak ve hiç konuşmayarak tepki gösteren öğrencilerin tutumlarının uzak duran ve korkan öğrencilerin tutumuna göre daha olumlu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$; Tablo 4.3.2). Yapılan çalışmalarda ise, eşcinsel bireylere karşı genellikle önyargı ile yaklaşıldığı bulunmuştur (Bayar 2016, Sadıç ve Beydağ 2008).

Global Divide on Homosexuality (2013) raporunda; Müslüman ülkelerde ezici çoğunluklarda eşcinselliğin; Ürdün'de %97, Mısır'da %95, Tunus'ta %94, Filistin topraklarında %93, Endonezya'da %93, Pakistan'da % 87, Malezya'da % 86, Lübnan'da %80, ve Türkiye'de %78 reddedilmesi gerektiği belirlenmiştir. Aynı raporda Türkiye'de 2007 yılında eşcinselliğin kabul oranı %14 iken 2013 yılında

%9'a düşmüştür (The Global Divide on Homosexuality 2013). Türk'ün 2019 yılında yaptığı çalışmada, katılımcıların %93,8 i dinen eşcinselliğin uygun olmadığını belirtmişlerdir (Türk 2019). Çünkü İslam hukuku farklı cinsel yönelimleri, Allah'ın belirlediği sınırı aştıkları için günah ve suç olarak tanımlamaktadır. Kuran'a göre her insan cinsiyeti doğrultusunda kadın ve erkek kimliği içinde davranması gerekir (Şahin 2015). İslam dini eşcinsel ilişkiye sahip olanları günahkâr olarak belirtmektedir (Şahin 2015). Dahası, İslami uygulama eşcinselliği ağır cezalandırmaktadır (Rahman 2000). Yapılan bir çalışmada eşcinsel bireylerin dindarlık düzeylerinin düşük olduğu ve dini inançlara daha mesafeli oldukları bulunmuştur (Kıraç 2014). Özellikle dini inançları daha az benimseyen insanların yaygın olarak yaşadığı ülkelerde eşcinselliğin kabulünün daha fazla olduğu belirlenmiştir (The Global Divide on Homosexuality 2013). Çalışmamızda ise, öğrencilerin %64,9'u eşcinsel bireylerin dini inancının zayıf olduğunu düşünmektedir (Tablo 4.2.1). Aynı zamanda, eşcinsellerin dini inancını güçlü olarak değerlendiren öğrencilerin eşcinsellere yönelik tutumlarının dini inancını orta ve zayıf olarak değerlendiren öğrencilerin tutumlarından daha olumlu olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$; Tablo 4.3.2). Buda eşcinsel bireylerin güçlü dini inancının olduğunu düşünen öğrencilerin onlara yönelik tutumlarında olumlu olduğunu göstermektedir. Burada eşcinsel bireylerin dini inancının olması durumunun bireylerin onlara yönelik tutumunda belirleyici olduğu söylenebilir.

Dünyada 1897-1945 yıllarında ilk dalga eşcinsel hareketler başlamıştır. 1969 yılından günümüze kadar LGBT sosyal hareketleri devam etmiştir (https://tr.wikipedia.org/wiki/LGBT_tarihi. Erişim Tarihi:13.06.2019). Türkiye'de 1980'lerin ikinci yarısından itibaren eşcinsel hareketin örgütlü hale gelmesi 1993'de Lambda İstanbulun kurulması ve 20 Eylül 1994 de Kaos Gl dergisinin ilk sayısının okuyucusuyla buluşmasıyla gerçekleşmiştir (<http://www.lambdaistanbul.org/s/hakkinda/ozetle-lambdaistanbul-ne-yapti/>. Erişim Tarihi: 13.06.2019). Bununla birlikte eşcinsel bireylere yönelik kuruluşlar kurulmuştur. Bu çalışmada ise, öğrencilerin %69,9'u eşcinsellerle ilgili herhangi bir kuruluşun olmadığını düşünmektedir (Tablo 4.2.1). Bu durum ise, öğrencilerin

eşcinsel bireylere ve onların kuruluşlarına ilişkin bilgi düzeylerinin yetersiz olması ile bağlantılı olabileceği düşünülmektedir.

İnsanlık tarihi boyunca birçok medeniyet eşcinsel ilişkileri daha az heterokseküel ilişkileri daha fazla kabul etmiştir (Uğurlu 1999). Eşcinsellik günümüzde alternatif bir yaşam tarzı olarak görülmesine (Yong-Liang ve ark. 2012) ve insanların eşcinselliği olumlu algılamasının dereceli olarak artmasına rağmen eşcinsellik toplum tarafından bir hastalık, sapıklık olarak algılanmıştır. Bazıları tarafından üst sınıfların seksüel fantezisi olarak görülse de toplum bu durumu iğrenç ve sapkın bir durum olarak görmüş, cinsel kimlik olarak kabul etmemiştir (Gelbal ve Duyan 2006). Çalışmamızda eşcinsellerin kimliklerini saklama nedenini toplum baskısı olarak değerlendiren öğrencilerin değerlendirmeyenlere göre eşcinsellik tutumları anlamlı derecede daha olumsuzdur ($p < 0,05$; Tablo 4.3.2). Yapılan bir araştırmada, eşcinsellerin neredeyse tamamı, ayrımcılıktan korunmak için, çoğunlukla, cinsel yönelim kimliklerini gizleme stratejisini kullanmakta ve bu gizliliği sürdürmek için çeşitli yalanlarla sosyal yaşamını sürdürdüğü belirlenmiştir. Kimliklerinin ortaya çıkması durumunda ise, taciz edildikleri ve işten çıkarıldıkları belirlenmiştir (Öner 2015). Çalışmamızda toplum baskısı nedeniyle eşcinsellerin kimliklerini sakladığını belirten öğrencilerin tutumlarının olumsuz olmasında öğrencilerin eşcinselliği cinsel kimlik olarak kabul etmemesi ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, cinsiyeti kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre eşcinselliğe ilişkin tutumlarının olumsuz olduğu belirlenmiştir. Eşcinsel olduğu düşünülen yada bilinen bir tanıdığı olmayan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumu olan öğrencilere göre, eşcinsel tanıdığı olan öğrencilerin yakınlık derecesi arkadaş ve tanıdık olanların akraba olanlara göre eşcinsellere ilişkin tutumlarının olumsuz olduğu belirlenmiştir. Eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı farklı tutum sergilemeyen öğrencilerin tutumu sergileyen öğrencilere göre, daha olumsuz tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı uzak durma şeklinde tutum sergileyen öğrencilerin “dışlama” şeklinde tutum sergileyen öğrencilere göre tutumlarının daha olumsuz olduğu bulunmuştur. Eşcinsel bireylerin dini inancının güçlü olduğunu

belirten öğrencilerin tutumu orta ve zayıf olarak değerlendirenlere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Eşcinsellerin kendi kimliklerini saklama nedenin toplum baskısı olduğunu belirten öğrencilerin belirtmeyen öğrencilere göre tutumlarının daha olumsuz olduğu belirlenmiştir. Ayrıca tıbbi sekreterlik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin eşcinsellere ilişkin tutumlarının diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin tutumlarından daha olumlu olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada, öğrencilerin sınıf düzeyinin artması, eşcinsel bir tanıdığı olması gibi durumların eşcinselliğe ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Bu nedenle de öğrencilerin eşcinsellere ilişkin olumsuz tutumlarını kırabilmek için eşcinsel bireylerle birebir görüşme yapmaları sağlanmalıdır. Bu konuya ilişkin sağlık personelleri tarafından üniversite öğrencilerine eğitimler verilmesi, eşcinsel yönelime ilişkin düzenlenen sempozyum, panel, kongre ve atölye çalışmaları arttırılarak öğrencilerin bilgi düzeyi arttırılabilir. Eşcinsellere yönelik ayrımcılığı azaltmayı ya da ortadan kaldırmayı ve hoşgörüyü arttırmayı amaçlayan çalışmaların yapılmasına önem verilmelidir. Üniversitelerin ders müfredatlarına cinsel sağlık dersi entegre edilmelidir. Böylece öğrencilerin eşcinsellere yönelik tutumlarının olumlu yönde değişeceği ve eşcinsellerin yaşadığı sorunlara etkin çözüm önerilerinin geliştirilebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Akhan LÜ, Barlas GÜ: Health Worker and Homophobia. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(3), 2014.

American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders [S]. 3rd edition. Washington, DC: APA, 1980261.

Andersen R, Fetner T: Economic inequality and intolerance: Attitudes toward homosexuality in 35 democracies. American Journal of Political Science, 52 (4): 942-958, 2008.

Bakır-Ayğar B, Gündoğdu M, Ayğar H: Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Eşcinsellere Yönelik Tutumları. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(41), 2015.

Balsam KF, Beauchaine TP, Mickey RM, Rothblum ED: Mental health of lesbian, gay, bisexual, and heterosexual siblings: Effects of gender, sexual orientation, and family, Journal of Abnormal Psychology, 114(3): 471-476, 2005.

Banwari G, Mistry K, Soni A, Parikh N, Gandhi H: Medical students and interns' knowledge about and attitude towards homosexuality, Journal of Postgraduate Medicine, 61: 95-100, 2015.

Bayar BE: Öğretmenlerin Eşcinsel Bireylere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin, (2016).

Berkman CS, Zinberg G: "Homophobia And Heterosexism In Social Workers", Social Work, 42 (4): 319-332, 1997.

Bozdemir N, Özcan S: Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Genel Bakış. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Turkish Journal Of Family Medicine And Primary Care (TJFMPC), 5(4), 2011.

Cautela J, Covert sensitization. Psychol Rep 20: 459-468, 1967.

Calzo JP, Ward M: Contributions of parents, peers, and media to attitudes toward homosexuality: Investigating sex and ethnic differences. Journal of Homosexuality, 56 (8): 1101-1116, 2009.

Cinsel Yönelim Karmaşası, www.cised.org.tr/sayfa490.html. Erişim Tarihi: 26.04.2019.

Cochran SD, Mays VM: Lifetime prevalence of suicide symptoms and affective disorders among men reporting same-sex sexual partners: Results from NHANES III. American Journal of PublicHealth, 90(4): 573-578, 2000.

Cochran SD, Keenan C, Schober C, Mays VM: Estimates of alcohol use and clinical treatment needs among homosexually active men and women in the U.S. population. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68(6): 1062–1071, 2000.

Cochran SD: Emerging issues in research on lesbians' and gay men's mental health: Does sexual orientation really matter?. *American Psychologist*, 56(11): 931–947, 2001.

Cochran SD, Mays VM, Sullivan JG: Prevalence of mental disorders, psychological distress, and mental health services use among lesbian, gay, and bisexual adults in the United States. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71(1): 53–61, 2003.

Çabuk FD: Tıp Öğrencileri Ve Hekimlerin Eşcinsellik Hakkında Tutumları Ve Gey Ve Lezbiyenlerin Sağlık Hizmeti Deneyimleri. Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara. 2010.

Çırakoğlu OC: Perception of homosexuality among Turkish University students: The role of labels, gender, and prior contact. *The Journal of Social Psychology*, 146(3): 293-305, 2006.

Çiffiliz G: Yetişkin Bağlanma Stilleri, Keşfetme Yönelimi Ve Deneyime Açıklık Kişilik Özelliği İle Eşcinselliğe İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkiler. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009.

Çolak Ö: Eşcinsellere Yönelik Nefret Suçları ve Toplumun Bu Suçlar Kapsamında Faile ve Mağdura Yönelik Tutumları. İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009.

D'Augelli AR, Rose ML: Homophobia in a university community: Attitudes and experiences of heterosexual freshmen. *Journal of College Student Development*, 31: 484– 491, 1990.

Davies M: Correlates of negative attitudes toward gay men: Sexism, male role norms, and male sexuality. *The Journal of Sex Research*, 41(3): 259-266, 2004.

Doğan S, Doğan M, Beştepe E, Eker E: Eşcinsellik Tutum Ölçeği geliştirilmesi, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması: Bir ön çalışma, *Anatolian Journal of Psychiatry*, 9: 84-90,2008.

Duyan V, Gelbal S: Lezbiyen ve geylere yönelik tutum (LGYT) ölçeği: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *HIV/AIDS Dergisi*,7(3):106-112, 2004.

Drescher J: Causes and becauses: On etiological theories of homosexuality. *The Annual of Psychoanalysis*, 30Ç 57-68, 2002.

Ellis A: *Homosexuality: Its Causes and Cure*. New York, Lyle Stuart, 1965.

Eliason MJ, Randall CE: Lesbian phobia in nursing students. *Western Journal of Nursing Research*, 13,363–74,1991.

Eliason MJ, Schope R: Shifting sands or solids foundation? Lesbian, gay, bisexual and transgender identity formation. In I. H. Meyer and M. E. Northridge (eds.), *The health of sexual minorities: Public health perspective on lesbian, gay, bisexual and transgender population*, New York, 3-26, 2007.

Eşcinsellik(Homoseksüellik).www.cetad.org.tr/news.aspx?detail=56. Erişim Tarihi: 26.04.2019.

Faulkner AH, Cranston K: Correlates of same-sex sexual behavior in a random sample of Massachusetts high school students. *American Journal of Public Health*, 88(2): 262–266, 1998.

Feldman MP, MacCulloch MJ: *Homosexual Behavior: Therapy and Assessment*. New York, Pergamon Press, 1971.

Foucault M: *The history of sexuality. Vol 1. An introduction*. Penguin: Harmondsworth, 1981.

Freud S: *Three essays on theory of sexuality*. Standard Edition, Hogarth Pres, London, 7: 123-246, 1905.

Gelbal S, Veli D: “Attitudes Of University Students Toward Lesbians And Gay Men In Turkey”, *Sex Roles*, 55: 573-579, 2006.

Goffman E: *Stigma: notes on the management of spoiled identity*. Penguin, London, (1963).

Güner U, Kalkan P, Öz Y, Özsoy CE, Söyle F: *Türkiye’de cinsel yönelim veya cinsiyet kimliği temelinde ayrımcılığın izlenmesi raporu*. İstanbul, 2010.

Güney N, Kargı E, Çorbacı-Oruç A: *Üniversite Öğrencilerinin Eşcinsellik Konusundaki Görüşlerinin İncelenmesi*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara, 2004.

Gönenç GŞ, Erenel A: *Hemşirelik Öğrencilerinin Homofobik Tutumlarının ve etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi*. I. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi, Aydın, 753, 2017.

Hart TA, Heimberg RG: *Social anxiety as a risk factor for unprotected intercourse*. Unpublished manuscript, 1999.

Herek GM: Beyond “Homophobia”: A social psychological perspective on attitudes toward lesbians and gay men. *Journal of Homosexuality*, 10 (1/2): 1-21, 1984.

Herek GM, Capitanio JP: *Black heterosexuals’ attitudes toward lesbians and gay men in the United States*. *The Journal of Sex Research*, 32 (2): 95-105, 1995.

Herek, GM, Capitano JP: ‘Some of my best friends: Intergroup contact, cocealable stigma and heterosexuals’ attitudes toward lesbians and gay men”. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22: 412-424, 1996.

Herek GM: The psychology of sexual prejudice. L. Garnets, (Ed.). *Psychological perspectives on lesbian, gay, and bisexual experiences içinde*. NY: Columbia University Press, 157-164, 2003.

Herek GM: Confronting sexual stigma and prejudice: theory and practice. *Journal of Social Issues*, 63: 905- 925, 2007.

Kan RWM, Au KP, Chan WK, Cheung LWM, Lam CYY, Liu HHW, Ng LY, Wong MY, Wong WC: Homophobia in medical students of the university of Hong Kong. *Sex Education*, 9: 65-80, 2009.

Kıraç F: Eşcinsellikle İlgili Dini-Psikolojik Algılar ve Maneviyat. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2013.

King MB, Bartlett A: British psychiatry and homosexuality. *Br J Psychiatry*, 174:106-13, 1999.

King M, Smith G, Bartlett A., Treatments of homosexuality in Britain since the 1950 s-an oral history: the experience of professionals, *328(7437): 429, 2004.*

Kite ME: Sex differences in attitudes toward homosexuals: A metaanalytic review. *Journal of Homosexuality*, 10 (1/2): 69-81, 1984.

Korfhage BA: Psychology graduate students attitudes toward lesbians and gay men. *Journal of Homosexuality*, 51 (4): 145-159, 2006.

Lemelle AJ, Battle J: Black masculinity matters in attitudes toward gay males. *Journal of Homosexuality*, 47 (1): 39-51, 2004.

LGBT Hakları insan haklarıdır. www.kaosgildernege.org/resim/kutuphane/dl/lgbt_haklari_insan_haklaridir_saglik.pdf. Erişim Tarihi: 26.04.2019.

LGBT Tarihi. https://tr.wikipedia.org/wiki/LGBT_tarihi . Erişim Tarihi: 13.06.2019.

Lozano Verduzco I, Díaz-Loving R: Factores asociados a la expresión de la homofobia en la Ciudad de México (The expression of homophobia in Mexico City and associated factors), 2009.

McCarthy L: Poppies in a wheat field: Exploring the lives of rural lesbians. *Journal of Homosexuality*, 39(1): 75-94, 2000.

Okutan N: Eşcinsellere Yönelik Tutumlar: Cinsiyetçilik, Romantik İlişkilerle İlgili Kalıpyargılar Ve Yetişkin Bağlanma Biçemleri Açısından Bir Değerlendirme. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.

Öner A: Beyaz Yakalı Eşcinseller İşyerinde Cinsel Yönelim Ayrımcılığı ve Mücadele Stratejileri. *İletişim Yayınları*, 1: 237, 2015.

Ördek K: Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği, “Görünmeyen Gerçeklik”: Eşcinsel ve Biseksüel Erkek Seks İşçileri–Bir Ön Çalışma, Ankara, 2014.

Özetle; Lambdaistanbul Ne Yaptı?. <http://www.lambdaistanbul.org/s/hakkinda/ozetle-lambdaistanbul-ne-yapti/>. Erişim Tarihi: 13.06.2019.

Polimeni A, Hardie E, Buzwell S: Homophobia among Australian heterosexuals: The role of sex, gender role ideology and gender role traits. *Current Research in Social Psychology*, 5(4): 47-62, 2000.

Rahman F: İslami yenilikler makaleleri II (Islamic renovations articles II). Ankara Okulu, Ankara, 2000.

Remafedi G, French S, Story M, Resnick MD, Blum R: The relationship between suicide risk and sexual orientation: Results of a population-based study. *American Journal of Public Health*, 88(1): 57-60, 1998.

Sadıç E, Beydağ DK: Hemşirelik Öğrencilerinin Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, İstanbul, 1(2): 05-13, 2018.

Sakallı N: The relationship between sexism and attitudes toward homosexuality in a sample of Turkish college students. *Journal of Homosexuality*, 42 (3): 53-64, 2002.

Sakallı N: Application of the attribution value model of prejudice to homosexuality. *The Journal of Social Psychology*, 142 (2): 264-271, 2002.

Sakallı N, Uğurlu O: Effects of social contact with homosexuals on heterosexual Turkish university students attitudes towards homosexuality. *Journal of Homosexuality*, 42 (1): 53-62, 2001.

Sakallı N, Uğurlu N: Eşcinsellere ilişkin tutumlar: Türkiye’de yapılan görgül çalışmalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 9: 53-69, 2006.

Schmidt LF, Hunter EJ: The Validity and Utility of Selection Methods in Personnel Psychology: Practical and Theoretical Implications of 85 years of Research Findings. *Psychological Bulletin*, 124(2):262-274, 1998.

Smith G, Bartlett A, King M: Treatments of homosexuality in Britain since the 1950s- an oral history: the experience of patients. *BMJ*. 21;328(7437):427, 2004.

Sümbüloğlu V, Sümbüloğlu K: Sağlık Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri, 4. Baskı, Hatipoğlu Basım ve Yayın San. Tic., Ankara, 2002.

Swank E, Raiz L: Attitudes toward gays and lesbians among undergraduate social work students. *Affilia: Journal of Women and Social Work*, 25 (1): 19-29, 2010.

Şah U: Türkiye'deki Gençlerin Cinsel Yönelimlere İlişkin Sosyal Temsilleri, *Türk Psikoloji Yazıları*, Ankara , 14 (27): 88-99, 2011.

Şahin NZ: İslam hukuku ve insan hakları bağlamında eşcinsellik sorunu. *Ekev Akademi Dergisi*, 62: 516, 2015.

The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, First Edition (DSM-I) Yayın Tarihi: 1952.

The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Second Edition (DSM-II) Yayın Tarihi: 1968.

Turk R: Identifying The Views Of Nursing Students On The Topic Of Homosexuality. VIII International conference on intercultural education and International conference on transcultural health, 2019.

Uğurlu N: Homoseksüelliğin psikolojik, sosyal ve hukuksal yönü. İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul, 1999.

Ummak, E: Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Eşcinsellere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin, 2012.

Ünver M: Geçiş Ekonomilerinde Sektörel İstihdamın Yabancı Banka Girişlerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Uygulama, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Dergisi, 37, 2013.

Walch SE, Orlosky PM, Sinkkanen KA, Stevens HR: Demographic and social factors associated with homophobia and fear of AIDS in a community sample. *Journal of Homosexuality*, 57 (2): 310-324, 2010.

Whitley Jr B: Gender-role variables and attitudes toward homosexuality. *Sex Roles*, 45 (11-12): 691-721, 2001.

WHO (2006a). Defining sexual health: Report of a technical consultation on sexual health, Geneva, World Health Organization, 28–31 January 2002.

World Health Organization. The ICD-10 classification of mental and behavioral disorders [R]. Geneva, Switzerland: WHO, 1993.

Yeşilbursa D, Yıldırım AE, Şahin D, Yetkin N: Eşcinsellik Hastalık Değildir. http://www.cetad.org.tr/CetadData/userfiles/file/EscinsellikHastalikDegil_BASIN_ACIKLAMASI_Mart2010.pdf. Erişim Tarihi: 26.04. 2019.

Yeşiltepe G: Lezbiyen Gey Biseksüel Trans (LGBT) Bireyler ve Hasta Hakları. Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, İzmir, 2015.

Yıldırım L: Sosyal Dışlanma Karşısında Eşcinsel Kimliğin Kurulumu. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Karaman, 2016.

Yong-Liang F, Saho-Long G, Wen-Quan T, Sagaut P: Regularized thermal lattice Boltzmann method for natural convection with large temperature differences. 2012.

Quinn K: Rural suicide and same-sex attracted youth. Issues, interventions and implications, 2003.

EKLER

EK1 : ANKET FORMU

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİN EŞCİNSELLİĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ'NİN BELİRLENMESİ

ANKET FORMU

Sevgili Katılımcılar,

Bu çalışmanın amacı 'Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi'dir. Aşağıdaki sorulara vereceğiniz yanıtların doğruluğu araştırmanın niteliği açısından çok önemlidir. Sorulara verdiğiniz yanıtlar sadece araştırmacılar tarafından bilimsel amaçlı kullanılacak ve saklı tutulacaktır. Katılımınız için şimdiden çok teşekkür ederiz.

ARAŞTIRMA EKİBİ

Çalışmayı Yürütenin;

Adı Soyadı: Ruken EFE

Kurum: Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

A)Sosyodemografik Özellikler

1. Yaş:

2. Cinsiyet:

3.Fakülte/Yüksekokul Adı:

4. Bölüm:

5. Sınıf:

6. Annenizin öğrenim durumu nedir?

a) Okur-yazar değil

b) Okur-yazar

c) İlkokul

d) Ortaokul

e) Lise

f) Yüksekokul/Üniversite

7. Babanızın öğrenim durumu nedir?

a) Okur-yazar değil

b) Okur-yazar

c) İlkokul

d) Ortaokul

e) Lise

f) Yüksekokul/Üniversite

8. En Uzun süre yaşadığınız yer?

a) İl merkezi

b) İlçe merkezi

c) Köy

d) Kasaba

e) Diğer (Belirtiniz) .....

9. Ne kadar süredir burada yaşadınız?

Yıl.....

Ay.....

11. Herhangi bir işte çalışıyor musunuz?

- a)Evet   b) Hayır

12.Evet ise açıklayınız.

.....

13.Geçiminizi sağlamak açısından gelir durumunuzu nasıl buluyorsunuz?

- a)İyi
b)Orta
c)Kötü
d)Diğer.....

B)EŞCİNSELLİĞE İLİŞKİN BİLGİ VE GÖRÜŞLER

14. Eşcinsellikle ilgili bilgi aldınız mı?

- a)Evet (Bilgi kaynağınızı/nereden bilgi aldığınızı açıklayınız.....)
b) Hayır

15. Eşcinsellik ile ilgili ne tür bilgiler aldınız? (7. Soruya Evet yanıtını verenler yanıtlayacaklardır).

- a) Aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler hissetmesidir.
b) Aynı cinsiyetten olan bireylerin beraberliğidir.
c) Aynı cins insanların cinsel birliktelik yaşamasıdır.
d) Diğer
(Açıklayınız.....)

16.Eşcinsel yönelimin nedenleri hakkında ne düşünüyorsunuz? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- a) İç güdü   b) Genetik   c) Annenin baskın olması   d) Babanın silik olması

e) Çocukken karşı cins gibi davranması f) Ruhsal bozukluk g) Rol- model alma

17. Eşcinsel olduğunuzu düşündüğünüz ya da bildiğiniz bir arkadaşınız/akrabanız, tanıdığınız vs. oldu mu?

a) Evet b) Hayır (14. soruya geçiniz.)

18. Evet ise yakınlığı;

a) Yakın b) Biraz yakın c) Yakın değil

19. Eşcinsel olduğunuzu düşündüğünüz ya da bildiğiniz arkadaşınıza/akrabanıza, tanıdığınıza vs karşı tutumunuz diğer arkadaşlarınıza karşı olan tutumunuzdan farklı mıydı?

a) Evet b) Hayır

20. Eğer tutumunuzda bir farklılık olduysa bu farklılıkların neler olduğunu belirtiniz.

a) Dışladım b) Hiç konuşmadım c) Uzak Durdum d) Korktum

e) Empati yaptım f) Arkadaş oldum
g) Diğer(Açıklayınız.....)

21. Eşcinsel bireylerin dini inancını nasıl değerlendiriyorsunuz?

a) Güçlü b) Orta c) Zayıf d) Diğer(Açıklayınız .....

22. Eşcinsellerle ilgili kuruluşlar var mı?

a) Evet b) Hayır c) Bilmiyorum

23. Eşcinseller kimliklerini sizce neden saklıyorlar?(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

a) Toplum baskısı
b) Yalnız kalma korkusu

- c) Gunah ve suç olduğunu düşünmesi
- d) Dışlanma Korkusu
- e) Hepsi
- f) Diğer (Açıklayınız.....)

EK2: EŞCİNSEL TUTUM ÖLÇEĞİ

Bu ölçek eşcinselliğe bakış açınızı değerlendirmek için hazırlanmıştır. Her bir soru için 1'den 5'e kadarnumaralanmış seçeneklerden sizin için en uygun olanını (X) ile işaretleyiniz.

1- Kesinlikle katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Fikrim yok, 4- Katılıyorum, 5- Tamamen katılıyorum

CÜMLELER	1.Kesinlikle katılmıyorum	2.Katılmıyorum	3.Fikrim yok	4.Katılıyorum	5. Tamamen katılıyorum
1. Eşcinsellik doğal değildir.					
2. Hem heteroseksüel hem de eşcinsel çiftleri bir davete çağırabilirim.					
3. Anal seks normal değildir.					
4. Gey barda bulunmaktan rahatsız olurum.					
5. Bir gey barda görülmekten rahatsız olmam.					
6. Yakın bir arkadaşım bana gey olduğunu söylese üzülmem.					
7. Eşcinselliğin tanrıya karşı işlenmiş bir günah olduğunu söyleyen kutsal kitaplarla aynı fikirdeyim.					
8. Bir insanın kiminle yattığıyla ilgilenmem					
9. Çocuk tacizcilerinin çoğunun eşcinsel olması nedeniyle geylerin öğretmenlik yapmasına izin verilmemelidir.					
10. Cinsel yönelime dayalı ayrımcılık ırk ve cinsiyet ayrımcılığı kadar kötüdür.					
11. Oğlum ya da kızım eşcinsel olduğunu söylese onu evden atarım ya da reddederim.					
12. Eşcinseller de herhangi biri kadar vatanseverdirler ve ülkeleri için savaşırlar.					
13. Anal seks özellikle eşcinsel bir aktivitedir.					
14. Eşcinsel seks heteroseksüel seksten daha riskli değildir.					
15. AIDS hala birincil olarak bir eşcinsel hastalığıdır.					
16. Eşcinseller iyi ebeveyn olabilirler.					
17. Erkek bir homoseksüelle aynı işyerinde çalışmaktan rahatsız olmam.					
18. Geylerin bulunduğu ortamlara girmekten hoşlanırım.					
19. Hemcinsiyle cinsel içerikli oyunlar oynayan çocuklar sapkındır.					
20. Komşumun eşcinsel olduğunu bilsem bundan rahatsız olmam.					
21. Kendi cinsimden birilerinin beni çekici bulmasından rahatsız olmam.					
22. Gey erkekler kadın olmak isterler.					
23. Kendi cinsimden birisini çekici bulmaktan rahatsızlık duymam.					
24. Eşcinseller askerlik yapamaz.					
25. Bir din adamının eşcinsel olduğunu bilmek beni rahatsız etmez.					
26. Kendi cinsimden birisini çekici bulsaydım hayal kırıklığı yaşadım.					
27. İki erkeğin flörtü düşündüren yakınlığını görmek bende olumsuz					

bir duygu yaratmaz.	1. Kesinlikle katılmıyorum	2. Katılmıyorum	3. Fikrim yok	4. Katılıyorum	5. Tamamen katılıyorum
28. Kendi cinsimden biri beni ayartmaya kalksaydı kendimi taciz edilmiş hissederdim					
29. Bir davette bir eşcinselle sohbet etmekten rahatsız olmam.					
30. Bir grup eşcinsel arasında kendimi sinirli ve huzursuz hissedirim.					
31. Kızımın öğretmeninin lezbiyen olduğunu bilsem bu durumdan rahatsız olmazdım					
32. Erkek veya kız kardeşimin eşcinsel olduğunu öğrenirsem üzülürüm.					
33. Patronumun eşcinsel olduğunu öğrensem bu durumdan rahatsız olmazdım.					
34. Çocuğumun gey olduğunu öğrensem ebeveyn olarak kendimi yetersiz hissederdim.					
35. Daha çok geylerin oturduğu bir semtte dolaşmak beni rahatsız etmez.					
36. Eşimin veya sevgilimin kendi cinsinden birisine ilgi duyduğunu öğrensem rahatsız olurum.					
37. Doktorumun eşcinsel olduğunu öğrenmek beni rahatsız etmez.					
38. Eşcinsellik tedavi edilmesi gereken bir hastalıktır.					
39. Hemcinsim olan en iyi arkadaşımın eşcinsel olduğunu öğrenmek beni rahatsız etmezdi					
40. Eşcinseller rasgele cinsel ilişki kurarlar.					
41. Oğlumun erkek öğretmeninin eşcinsel olduğunu bilmekten rahatsız olmam.					
42. Medya eşcinselliği yaygınlaştırmaktadır.					
43. Kadın bir eşcinselle aynı iş yerinde çalışmaktan rahatsız olmam.					
44. Eşcinsel olanlar eşcinsel olmayanları ayartmaya çalışırlar.					
45. Eşcinsellik insan türünün devamını tehdit etmez.					
46. Eşcinseller cinselliklerini teşhir ederler					
47. Eşcinselleri bir arada tutan sadece seks değildir.					
48. Bütün geyler kadınsıdır.					
49. AIDS hastalığının Tanrının eşcinsellere verdiği bir ceza olduğu düşüncesi yanlıştır.					
50. Eşcinseller eşcinsel olmayanları eşcinsel yaparlar.					
51. Gey ergenler aslında gey olmak istemezler.					
52. Gey erkeklerin kadınlardan nefret ettiği düşüncesi yanlıştır.					
53. Geyler çocuk sahibi olmaz.					
54. Bir kişi hemcinsiyetle cinsel ilişki yaşamamışsa eşcinsel değildir.					
55. Lezbiyen balerin olmaz.					
56. Futbolcular eşcinsel olabilir.					

EK3: ETİK KURUL RAPORU

T.C
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi Dekanlığı
(Etik Kurul Başkanlığı)

Sayı : 80576354-050-99/ 140
Konu : Etik Kurul Değerlendirmesi.

27/09/2017

Sayın; Yrd.Doç.Dr.Rukiye TÜRK
Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

“Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi”
adlı çalışmamız Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu komisyonunca
27.09.2017 tarih ve 08 numaralı oturumda incelenmiş ve çalışmanın Etik Kurul
yönergesindeki şartlara uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Bilgilerinize rica ederim.

Doç.Dr.Barlas SÜLÜ
Etik Kurul Başkanı

Eki: 1. Adet Yönetim Kurulu Kararı

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi
(Etik Kurulu Başkanlığı)

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ: 27.09.2017

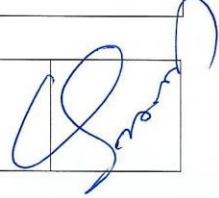
TOPLANTI SAYISI: 2017/08

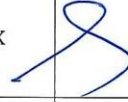

Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu Doç.Dr.Barlas SÜLÜ başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararı almıştır.

KARAR 04

Yrd.Doç.Dr.Rukiye TÜRK'ün "Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi" adlı çalışması.

Yukarıda belirtilen çalışmanın Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurul Yönergesine uygun olduğuna karar verildi.

Etik Kurul Başkanı	Doç.Dr.Barlas SÜLÜ	
---------------------------	---------------------------	--

Başkan Yardımcısı Yrd.Doç.Dr.Damla ÇETİN		Raportör Üye Yrd.Doç.Dr.Turgut ANUK	
Üye Yrd.Doç.Dr.Nazan ARDIÇ		Üye Yrd.Doç.Dr.Binali ÇATAK	
Üye Yrd.Doç.Dr.Halil İbrahim ERDOĞDU		Üye Yrd.Doç.Dr.Serhat TUNÇ	(Katılmadı)
Üye Avukat Emine TUNA		Üye Ümit Can GÜRBOĞA	

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi
(Etik Kurulu Başkanlığı)

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ: 27.09.2017

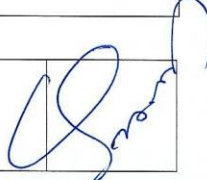
TOPLANTI SAYISI: 2017/08

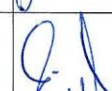

Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu Doç.Dr.Barlas SÜLÜ başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararı almıştır.

KARAR 04

Yrd.Doç.Dr.Rukiye TÜRK'ün "Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi" adlı çalışması.

Yukarıda belirtilen çalışmanın Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurul Yönergesine uygun olduğuna karar verildi.

Etik Kurul Başkanı	Doç.Dr.Barlas SÜLÜ	
---------------------------	---------------------------	--

Başkan Yardımcısı Yrd.Doç.Dr.Damla ÇETİN		Raportör Üye Yrd.Doç.Dr.Turgut ANUK	
Üye Yrd.Doç.Dr.Nazan ARDIÇ		Üye Yrd.Doç.Dr.Binali ÇATAK	
Üye Yrd.Doç.Dr.Halil İbrahim ERDOĞDU		Üye Yrd.Doç.Dr.Serhat TUNÇ	(Katılmadı)
Üye Avukat Emine TUNA		Üye Ümit Can GÜRBOĞA	

Gelen Evrak No: 138	Karar No: 04	Karar Tarihi: 27.09.2017
Araştırmanın Adı: "Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi"		
Araştırmanın Yürütücüsü: Yrd.Doç.Dr.Rukiye TÜRK		
Çalıştığı Kurum: Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Araştırmanın gerekçesi yeterli mi?	Evet ☒	Hayır ☐
Araştırmanın metodu uygun mudur?	Evet ☒	Hayır ☐
Araştırmada kullanılacak ilaçlara ait bilgiler yeterli midir?	Evet ☒	Hayır ☐
Araştırma ilacının bilinen veya muhtemel yan etkileri ve varsa bunların önlemleri yeterince açıklanmış mıdır?	Evet ☒	Hayır ☐
Bilgilendirilmiş Olur Formu;		
Gönüllünün anlayacağı şekilde yazılmış mıdır?	Evet ☒	Hayır ☐
Tanık dâhil olmak üzere ilgililerin imzaları için yer ayrılmış mıdır?	Evet ☒	Hayır ☐
Araştırmadan kaynaklanabilecek ölüm, sakatlanma, hastalık durumunda yapılacak ödeme, tedavi ile ilgili sigorta veya taahhütname ile ilgili belgeler var ve uygun-yeterli midir?	Evet ☒	Hayır ☐
Araştırmacı ve destekleyici arasında sorumluluk paylaşımına dair belge var mı ve uygun mudur?	Evet ☒	Hayır ☐
Araştırma bütçesi, yapılacak ödemeler uygun mu?	Evet ☒	Hayır ☐
Protokolde mevcut veriler ve literatür araştırmayı destekler nitelikte midir?	Evet ☒	Hayır ☐

KARAR		
Kafkas Üniversitesi Etik Kurul yönetmeliğine göre	Uygundur X	Uygun değildir ☐
	Düzeltilmesi Gerekir ☐	

Başkan Doç.Dr.Barlas SÜLÜ	Başkan Yardımcısı Yrd.Doç.Dr.Binali ÇETİN	Raportör Üye Yrd.Doç.Dr.Turgut ANUK
Üye Yrd.Doç.Dr.Binali ÇATAK	Üye Yrd.Doç.Dr.Nazan ARDIÇ	Üye Yrd.Doç.Dr.Halil İbrahim ERDOĞDU
Üye Yrd.Doç.Dr.Serhat TUNÇ (Katılmadı)	Üye Avukat/Emine TUNA	Üye Ümit Can GÜRBOĞA

EK4: REKTÖRKLÜK İZNİ

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 10829923-030.99-E.25824
Konu : Ruken EFE

17/10/2017

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 10.10.2017 tarih ve 78466345-900.99-25083 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Hemşirelik Anabilim Dalı öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Rukiye TÜRK'ün danışmanlığındaki yüksek lisans öğrencisi Ruken EFE'nin tez çalışmasına ilişkin ilgede kayıtlı yazınız incelenmiş olup, ilgilinin tez çalışmasını Üniversitemiz Fakülte ve Yüksekokullarında yapabilmesi Rektörlüğümüzce uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-İmza

Prof. Dr. Selçuk URAL
Rektör Yardımcısı

Ekler :

- 1- Üst yazı (1 Sayfa)
- 2- İzin Yazısı (18 Sayfa)

Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü Turan Çelik Caddesi Merkez/KARS
Telefon: (474) 225 11 50 Faks: (474) 225 11 61 E-Posta: info@kafkas.edu.tr
www.kafkas.edu.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: Hanife BAKIR
Tel: E-Posta:

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof. Dr. Selçuk URAL tarafından 17.10.2017 tarihinde e-İmzalanmıştır.
Evrağınızı <http://194.27.41.38/E-İmza/Default.aspx> linkinden 59CC1C2AX6 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

EK 5: ÖLÇEK KULANIM İZİNİ

Mutiline

Kimden: Ruken EFE <rukene9@gmail.com>
Gönderme Tarihi: 07 Haziran 2019 Cuma 16:06
Kime: fotokopi@mutiline.com
Konu: Fwd: Ölçek

----- Forwarded message -----
Gönderen: **Rukiye Türk** <rahsantur@gmail.com>
Date: 31 May 2019 Cum 11:06
Subject: Fwd: Ölçek
To: Ruken EFE <rukene9@gmail.com>

Yrd. Doç. Dr. Rukiye Türk
Kafkas Üniversitesi
Kars Sağlık Yüksekokulu
36100, Kars, Türkiye

Tel:-04742251265/3204
Faks:- 04742251265
E-Adres: rahsantur@gmail.com

Assistant professor Rukiye Türk
Kafkas University
Kars School of Health
36100, Kars, Turkey

Tel:+90-4742251265/3204
Fax:++90-4742251265
E-Mail: rahsantur@gmail.com

----- Forwarded message -----
Gönderen: **Sultandogan** <sultandogan@yahoo.com>
Date: 5 Haz 2018 Sal, 17:50
Subject: Ölçek
To: <rahsantur@gmail.com>

Merhaba,
Tez çalışmanızda ve diğer araştırmalarınızda Eşcinsellik Bilgi ve Tutum Ölçeğini kullanabilirsiniz.
Kolay gelsin.
Başarı dilekleriyle...
Prof. Dr. Sultan Doğan

iPhone'umdan gönderildi

EK 6: YAZILI ONAY FORMU

Üniversite Öğrencilerin Eşcinselliğe İlişkin Görüşleri'nin Belirlenmesi

Sayın Katılımcı,

'Üniversite Öğrencilerin Eşcinselliğe İlişkin Görüşleri'nin Belirlenmesi' isimli bu araştırma, Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Ruken EFE tarafından yapılmaktadır.

Araştırmaya katılmanız gönüllülük esasına dayalıdır. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Çalışmaya katılmamayı tercih edebilirsiniz veya anket doldurulurken istemezseniz son verebilirsiniz.

Araştırmaya katılmayı kabul ederek verdiğiniz katkı için teşekkür ederim.

Bu onam formunu okudum ve gönüllü olarak bu çalışmaya katılmak istiyorum.

Adı Soyadı: Tarih:

İmzası:

Bu çalışma ile ilgili bilgileri yukarıda adı geçen kişiye açıkladım ve yazılı onamımı aldım.

Araştırmacının Adı Soyadı: Ruken EFE

İmzası:

Adres: Kafkas Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi

Kardiyoloji Servisi Kat:1

KARS/Merkez

ÖZ GEÇMİŞ

1994 yılında Diyarbakır'da doğdum. İlköğretim, ortaokul ve lise eğitimimi Diyarbakır'da tamamladım. Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde 2016 yılında lisan eğitimimi tamamladım. 2016 yılında Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başladım.

